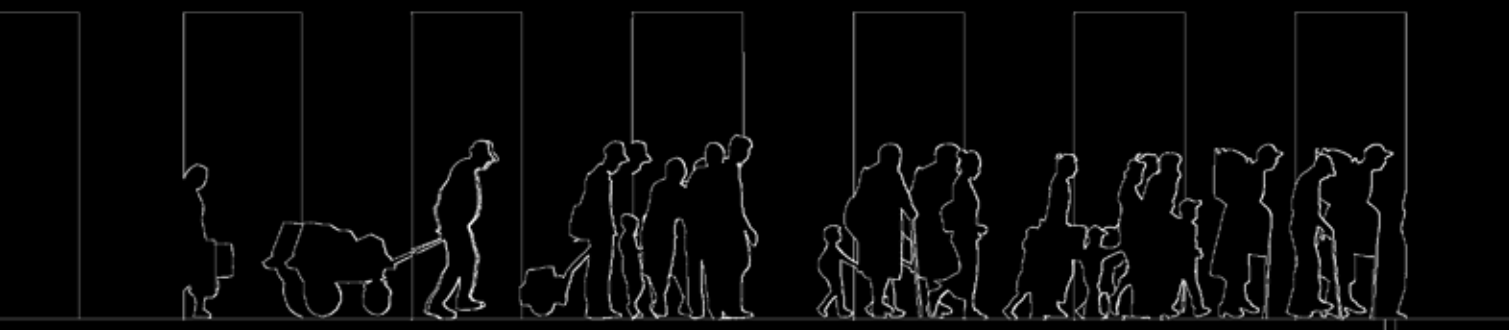

SMÍŘENÍ VERSÖHNUNG

Interkulturní centrum v Postoloprtech
Interkulturelles Zentrum in Postelberg

ANALYTICKÁ ČÁST

OBSAH

Úvod	4
lokalita	6
Paměť krajiny	12
před válkou	16
jizva v krajině	18
pás lehkého opevnění	20
tragické historické události	22
kasárny	26
bažantnice	28
hroby v Postoloptech	30
připomínkový pochod	32
Knížecí hospodářský dvůr	36
Postoloprty dříve	40
Postoloprty dnes	42
Knížecí dvůr Postoloprty	44
výkres dvora	48
výkres sýpka	52
sýpka	54
stodola	58
chlévy, stáje a obytné budovy	60
kolna	62
Krajina chmele	66
Žatecko krajina chmele	70
pěstování	72
zpracování	74
půda	78
česači chmele	80
chmelové slavnosti	82
Přírodní podmínky	86
historické mapy	90
pěší prostupnost	92
doprava	94
kulturní krajina	96
vývoj říční nivy	98
analýza řeky	100
ochrana přírody	102
Závěr	104
SWOT analýza	106
zdroje	110

ÚVOD

Začala jsem v Žatci...

Procházela jsem Žatcem, abych jej lépe poznala.
Jeho ulice nebývají prázdné. Cestou od divadla k
bývalým hradbám míjel mě pán s kočárkem, ve
kterém si vezl lahve.

„Můžu se vás zeptat? To je srnka nebo pes?“

„Je to pes.“

A dál jsem pokračovala směrem k husitské baště,
on tlačil kočárek směrem k divadlu.

LOKALITA

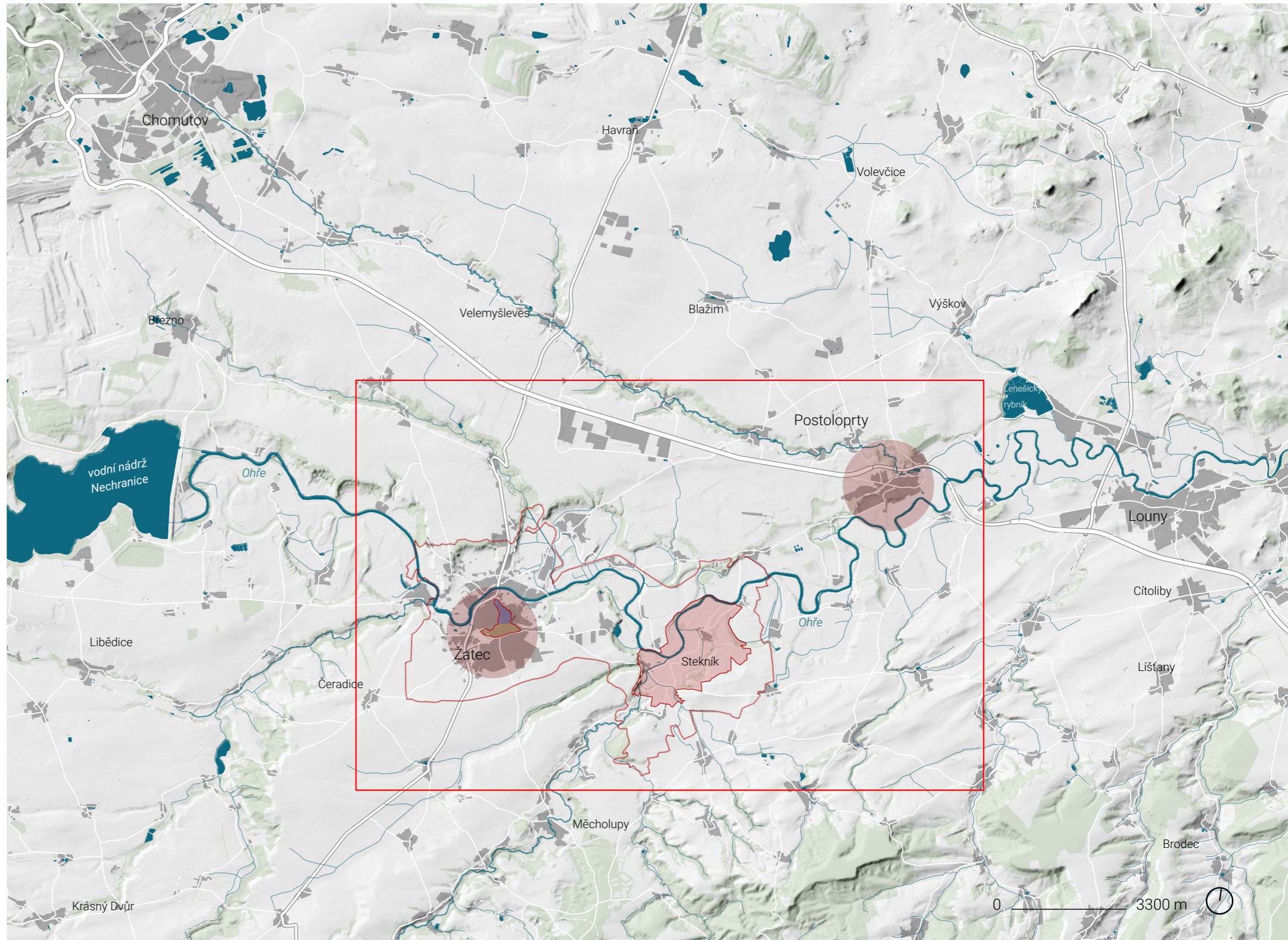
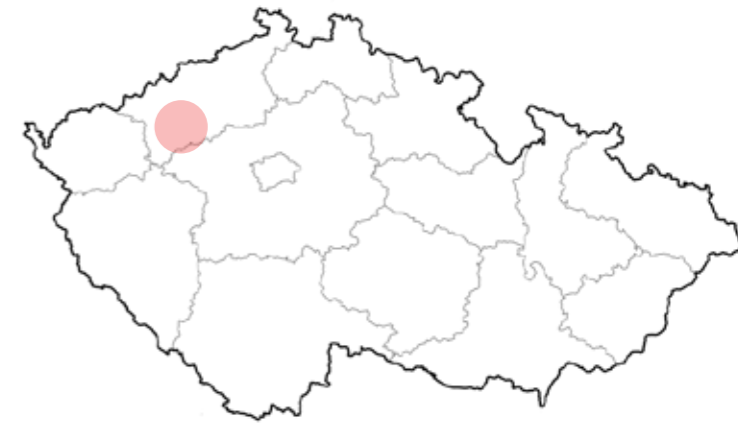
Nacházíme se v pohraniční oblasti Sudet, do které se intenzivně vepsaly následky druhé světové války. Jedná se o krajinu se silnou historickou stopou.

Dále region Žatecka je proslavený pěstováním chmele, které zde má staletou tradici. Právě díky tomu se Žatec, spolu s chmelařskou krajinou, v roce 2023 dostal na seznam světového dědictví UNESCO. Přírodní podmínky a řeka Ohře zde vytváří kromě dobrého prostředí pro pěstování chmele zajímavou a atraktivní krajinu, ač dnes mírně osamělou.

LEGENDA

- řešené území
- nárazníková zóna chmelařské krajiny
- krajinná památková zóna
- městská památková rezervace
- městská památková zóna

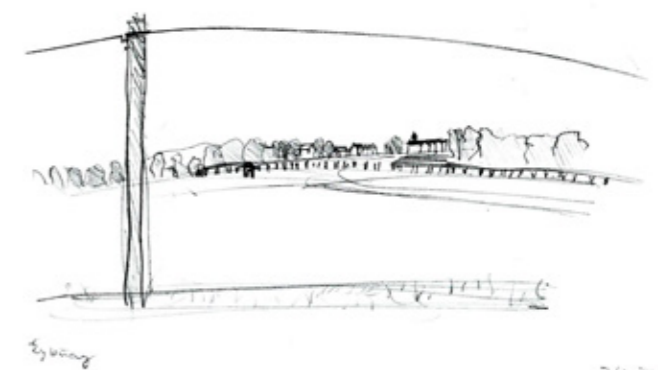
správní členění řešené lokality [17]

Jaký je její první dojem?

Procházela jsem opuštěnou krajinou, kde čas zanechal své stopy. Krajina protkaná dorbnými vesnicemi, jež se skví na obzoru. Jejich panorama zdáli, kamenná hospodářská stavení a mohutné střechy přitahují poutníkovo oko. Doposud si uchovávají ráz tradičního venkova. Z dálky vypadají malebně, jako obrazy z dávných časů, které vyprávějí o někdejším životě a čilém ruchu.

Avšak jakmile jsem vkročila do jejich ulic, iluze se pomalu rozplývá. Opadané omítky a zarostlé dvorky připomínají pomíjivost lidského díla. Prázdná stavení, kdysi jistě plná každodenního kalupu, práce a radostí i strastí, tu dnes stojí jako němí svědkové ztracené minulosti. Z památníku zbyl už jen podstavec a v dutině stromořadí se usadili včely. Tady vzpomínky překryla mlha zapomnění. Krása spočívá v odstupu, v pohledu z dálky, kde si člověk může ponechat iluzi nedotčeného kouzla.

PAMĚŤ KRAJINY

Příhraniční oblasti Sudet mají ve své krajině doposud vepsány následky druhé světové války. Dnes, téměř o sto let později, při procházce krajinou mezi Žatcem a Postoloprty je patrné, že vystřídání dvou generací zatím nestačilo, aby se území vzpamatovalo z krvavých událostí. Příběhy z kontextu války byly v tomto regionu zatím překryty jen tenkou vrstvou nových událostí, a proto v návštěvníkovi vytanou pocity, jako by se zde zastavil čas. Vybydlené vesnice stále nejsou obývány lidmi, kteří by měli vztah ke svému kraji a okolí. Velké množství obyvatel řeší primárně existenční problémy a kultivace obce/krajiny není v jejich zájmu, nepovažují jej jako svou úlohu. V rámci této práce ve stručnosti přiblížím událost dnes již označovanou jako Postoloprtský masakr.

Jedná se o jeden z nejhorších poválečných excesů na našem území, který se stal v době po uzavření míru. V polovině května 1945 vojáci československé armády zabili bez soudu minimálně 763 obětí, jejichž těla byla nalezena v masových hrobech. Odhad historiků se pohybuje až nad 2000 neboť je pravděpodobné, že nedošlo k exhumaci všech hrobů. Oběťmi byli němečtí občané z Postoloprty, Žatce a okolí. I přes to že jde o událost tohoto rozsahu, ještě relativně nedávno o ní téměř nikdo nevěděl.

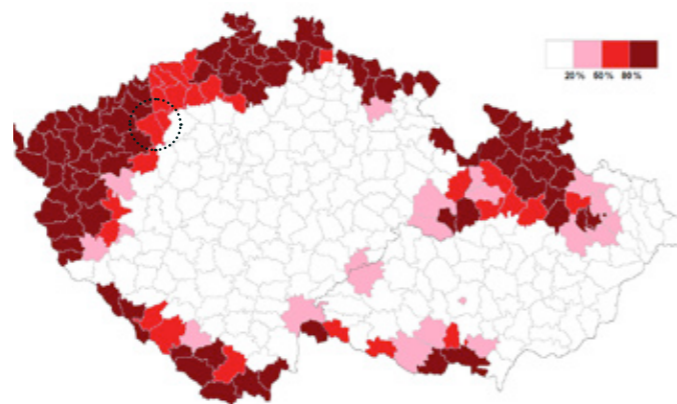
PŘED VÁLKOU

Takzvaní „čeští Němci“ se na tomto území vyskytovali už ve 12. a 13. století. V Evropě ve 12. Století probíhaly velké migrace/kolonizace ze středoněmeckých kolonií na východ. Přemyslovci se pro Čechy snažili získat přenesení římské císařské důstojnosti. Šlo převážně o osidlování hornatého pohraničí německými osadníky, kteří měli zkušenosti s hospodařením v těchto podmínkách.

V důsledku husitských válek, morových epidemií území opakovaně opouštěli, nicméně po staletí měli významnou ekonomickou i politickou roli. Jako následek dění

2. světové války bylo z pohraničních oblastí odsunuto 2,5 milionu českých Němců. [1]

Atmosféra zachycena na dobových pohlednicích je optimistická, města se rozvíjí a dávají na odív své bohatství.

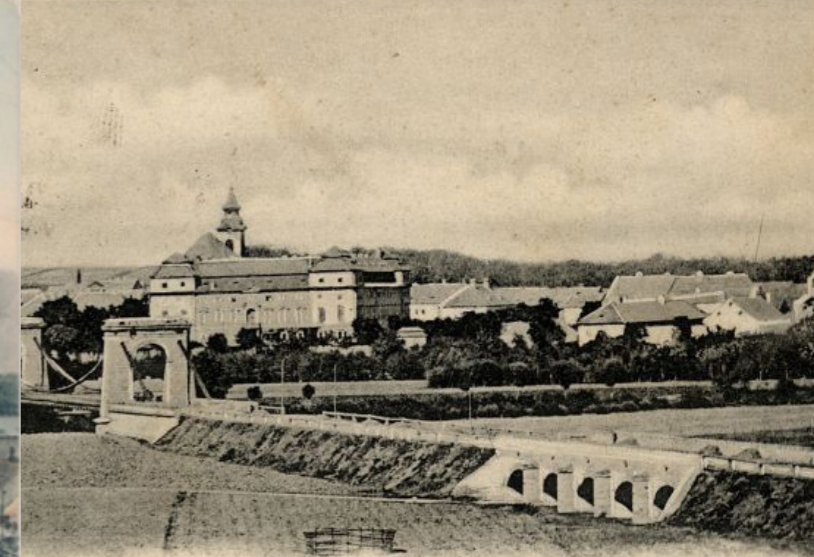
„procentuální podíl německojazyčného obyvatelstva v českých zemích v roce 1930“ [10]

←
pohlednice Postoloprty/Postelberg
české a německé obchody vedle sebe, jazyk
nebyl národní identifikací ale jen prostředek
k dorozumění [9]

- Postelberg/Postoloprty 1903 pohlednice [1]
- Postelberg/Postoloprty 1920 pohlednice [2]
- Saaz/Žatec pohlednice cca 1912 [3]
- Steknitz/Stekník pohlednice cca 1900 [4]

- Postelberg/Postoloprty 1914 zámek [5]
- Postelberg/Postoloprty 1809 Jan Antonín Venuto [6]
- Steknitz/Stekník pohlednice cca 1900 [7]
- Saaz/Žatec 18. století Jan Antonín Venuto [8]

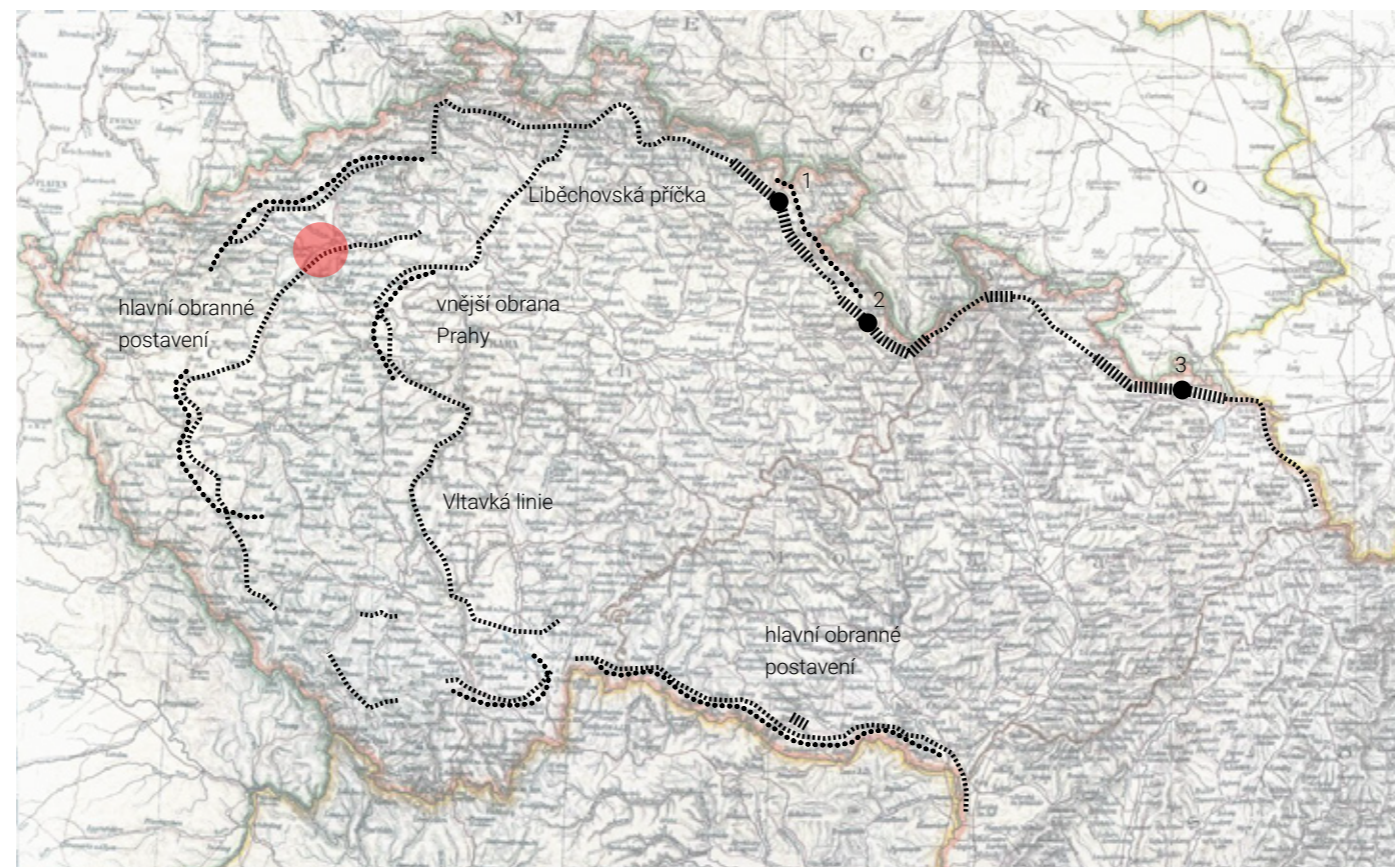
JIZVA V KRAJINĚ

Řešeným územím prochází pás lehkého opevnění vzor 37, lidově „řopíků“ (ze zkratky Ředitelství opevňovacích prací). Vybudováno bylo ve třicátých letech 20. století [2]. Vzhledem k politicko-hospodářské situaci Německa, kdy se k moci dostali nacisté, byla na místě potřeba obrany československého státu [3]. Pro československé stavební firmy byla výstavba těžkého opevnění příliš kapacitně náročná, a vzhledem k nutnosti rychlé reakce byl obranný pás řešen převážně lehkým opevněním, tvořeným velkým množstvím betonových bunkrů, z nichž se mnoho dochovalo do dnešní doby [4].

Program výstavby byl schválen roku 1935, mělo jich být postaveno zhruba 15 000 [2]. Vzhledem k hospodářským následkům 1. světové války bylo německé obyvatelstvo silněji zasaženo hospodářskou krizí. Díky nespokojenosti obyvatel „sudetských Němců“ se podařilo Konrádu Henleimovi sjednotit německou komunitu v tehdejším Československu [5] a díky jeho Sudetendeutsche Heimatsfront (SHF) (přeměněné později na Sudetendeutsche Partei (SdP)) vybudit nepřátelství mezi „sudetskými Němci“ a Čecho-Slováky, které vygradovalo v řadu nepokojů proti pražské vládě nad územími obývanými sudetskými Němci [6].

Kvůli souhře nedůsledné československé diplomacie, nedokonalé formulaci spojeneckých smluv a locarnských dohod, které nedefinovaly přesnou podobu východní německé hranice, bylo možné obětovat československé pohraničí s cílem uklidnit nepokoje a předejít válečnému konfliktu s Německem [7]. Roku 1938 byla uzavřena Mnichovská dohoda, pohraničí připadlo Německu. Spolu s tím byla ukončena výstavba opevnění, z něhož byly dokončeny jen dvě třetiny, tedy asi 10 000 objektů [8].

Nakonec nedošlo k naplnění jejich účelu obrany Československa před nacistickým Německem. Nicméně jsou hmotnou připomínkou pohnuté doby a následných událostí, jejichž následky jsou bohužel v území aktuální dodnes [9].

LEGENDA

- lehké opevnění vzor 36
- lehké opevnění vzor 37
- ||||| těžké opevnění
- 1 Hlučín - Darkovičky
- 2 linie na Jestřábích horách
- 3 dělostřelecká tvrz Hanička

OBRANNÝ PÁS ČESKOSLOVENSKA

1938

→
bunkry

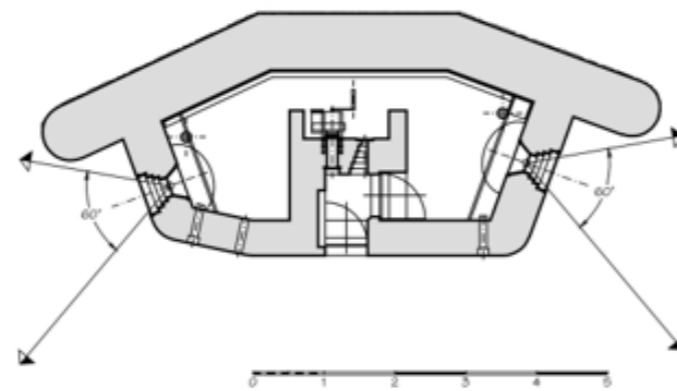
PÁS LEHKÉHO OPEVNĚNÍ

Na území řešeném v diplomové práci se nachází několik desítek objektů lehkého opevnění. Jedná se o bunkry typu C, které v roce 1938 tvořili jen 1% z všech objektů vzor 37, neboť měly nižší odolnost a pouze nejnútnejší vybavenost pro dvoučlennou obsluhu. Byly proto nejméně budovaným typem, jejich účelem bylo krytí hluchých míst ve členěném terénu.

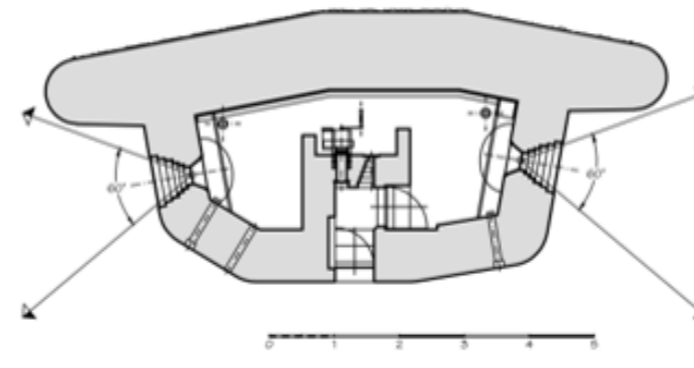
V roce 1945 byla ukončena 2. sv. válka a osud lidí v pohraničních oblastech byl velmi nejistý. Exilová vláda Edvarda Beneše formou prezidentských dekretů vydala řadu nařízení, která vyústila v oficiálně řízené organizované vysídlení německého obyvatelstva a konfiskace majetku, neboť byla silná obava nezdaření mírového soužití mezi německými a českými obyvateli a opětovné snahy Němců o autonomii a odpor české vládě. Touha po odplatě za německé válečné zločiny vedla k pokračování násilí ve všech příhraničních oblastech. [2]

LEGENDA

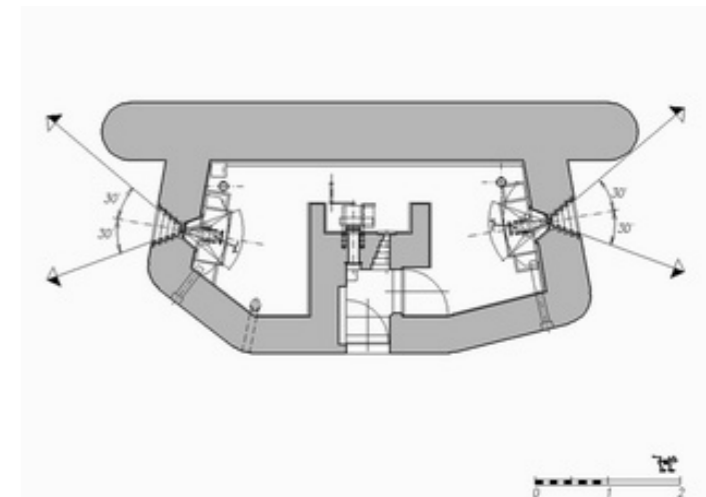
- bunkr v soukromém vlastnictví
- bunkr ve vlastnictví Ministerstva obrany
- bunkr ve vlastnictví veřejného orgánu
- bunkr zaniklý

↑ typologie bunkr C-13 [11]

↑ typologie bunkr C-27 [11]

↑ typologie bunkr C-14 [11]

TRAGICKÉ HISTORICKÉ UDÁLOSTI

Postoloprtský masakr

Před mnichovskou dohodou žilo v Postoloprtech zhruba 2000 Němců a 1350 Čechů [10]. Podle pamětníků byly jejich vzájemné vztahy velmi dobré do nástupu Henleina. Následné připojení Sudet k Třetí říši umocnilo nepřátelství mezi obyvateli [11].

„Nová hranice Německa vedla dva kilometry západně od Loun. U silnice byla postavena německá celní stanice se závorou. Bylo to v místě u březenského horního statku. Vpravo i vlevo postavili Němci plot z ostnatého drátu. Území Československa a srdce Evropy tak zradou v Mnichově změnilo tvář. Přesto zůstalo v Postoloprtech asi 700 Čechů. Byli to majitelé domků, drobní živnostníci i zemědělci. Jejich děti však neměly nárok na vlastní třídu a musely chodit do německé školy. Proto i tyto rodiny postupně opouštěly město“ [11].

Na konci války v dubnu 1945 prošla přes Postoloprty jedna z větví pochodu smrti. Trasy pochodu smrti byly s blížícím se koncem války čím dál tím více chaotické. Hlavním úkolem bylo zamést stopy po koncentračních táborech na našem území a zamezit, aby jakýkoliv zdroj nemohl být využitelný Rudou armádou, včetně lidských zajatců z táborů. Jejich cílem byla další genocida vězňů. Nacisté vězně přes noc nechali spát v chladicích sklepech pivovarů. Kurt Kempe je jedním z pamětníků, který v té době byl třináctiletým chlapcem. Jeho oba rodiče byli Němci a obyvatelé Postoloprte. Z jeho svědeckého vyprávění čerpám v následujících odstavcích ohledně dění v Postoloprtech [12].

„Můžu to přímo dosvědčit, protože jsem viděl, jak je hnali skrz město a jak se dostali do té chladírny. Protože jsme bydleli hned vedle, všechno jsme to viděli. Druhého dne je pustili ven, svítlo sluníčko. A oni trhali trávu a jedli ji“ [12].

Kurt také vzpomínal na snahu obyvatel Postoloprte pomoci vězňům. Například pekaři se podařilo domluvit se se stráží a rozdat vězňům chleba. Následující měsíc přišla do Postoloprte Rudá armáda [12].

červeně vyznačené kudy procházela hranice po Mnichovské dohodě na území dnešní ČR (Německý zábor) [1]

vlastní fotografie upomínkové desky, která byla 3. června 2010 umístěna na hřbitovní zdi v Postoloprtech - její instalaci předcházely mnohaleté diskuze - Otokar Löbl za pietu bojoval s přáním usmíření stran české i německé [13]

„Sověti znásilňovali ženy, ale jinak se chovali vcelku slušně, místním dokonce rozdávali jídlo“ [12].

Rudá armáda se poté v polovině května stáhla a do města přišla 1. divize Svobodova 1. československého armádního sboru, která přinesla místním obyvatelům mnohem horší utrpení. Byla složena z operační skupiny, zpravodajské skupiny a skupiny Vojenského obranného zpravodajství, včetně strážních čet. Jejich úkolem bylo město „vyčistit od Němců“. Akce byla zadána v Praze brig. gen. Oldřichem Španielem velícím důstojníkem, kterými byli kpt. Vojtěch Černý, npor. Jan Zicha-Petrov a por. Jan Čubka. Zejména ve dnech 26.–30. 6. proběhly hromadné popravky s aktivní účastí RG vedené obecním policistou Bohuslavem Markem. Tato akce je dnes označována za Postoloprtský masakr [13].

Všichni Němci byli shromážděni na náměstí v Postoloprtech. Následně byli odvedeni do kasáren, kde byli prohledáni a zbaveni všech cenností. Ženy byly poslány domů. Muži ve věku 13–65 let byli rozřazeni do skupin podle míry účasti na nacistické vládě – členství v NSDAP, SS, Hitlerjugend, armáda. Čeští vojáci s nimi zacházeli velmi krutě a nelidsky. Byli týráni, mučeni, bití a popravováni. Svědecké výpovědi pamětníků detailně popisují brutální zacházení, které zde nechci rozepisovat. Mezi vězňeny byli i němečtí antifašisté, kteří museli dokazovat svůj „pročeský“ postoj. Pro lepší zacházení a záchranu před popravou museli osvědčit, že jsou oběťmi režimu nebo byli vězňeny nacisty. Jednou z tragédií byla mimo jiné poprava pětice chlapců ve věku 13–15 let, kteří byli nejprve surově zbiti a následně, před zraky jejich rodičů, zastřeleni [13].

„Kluky postavili k severní zdi kasáren a ke každému z nich postavili jednoho střelce. A já vím jenom, že jednoho střelili do krku, vyrazil proud krve, jeden, dva metry daleko. A jeden volal svoji maminku, to jsem taky viděl“ [13].

Ženy, děti a starci byli následující den opět shromážděni a odvedeni do lágru v bažantnici v Postoloprtech. Zde byli drženi bez jídla a vody. Zemřely všechny děti do věku jednoho roku [13].

TRAGICKÉ HISTORICKÉ UDÁLOSTI

Žatec a okolní vesnice

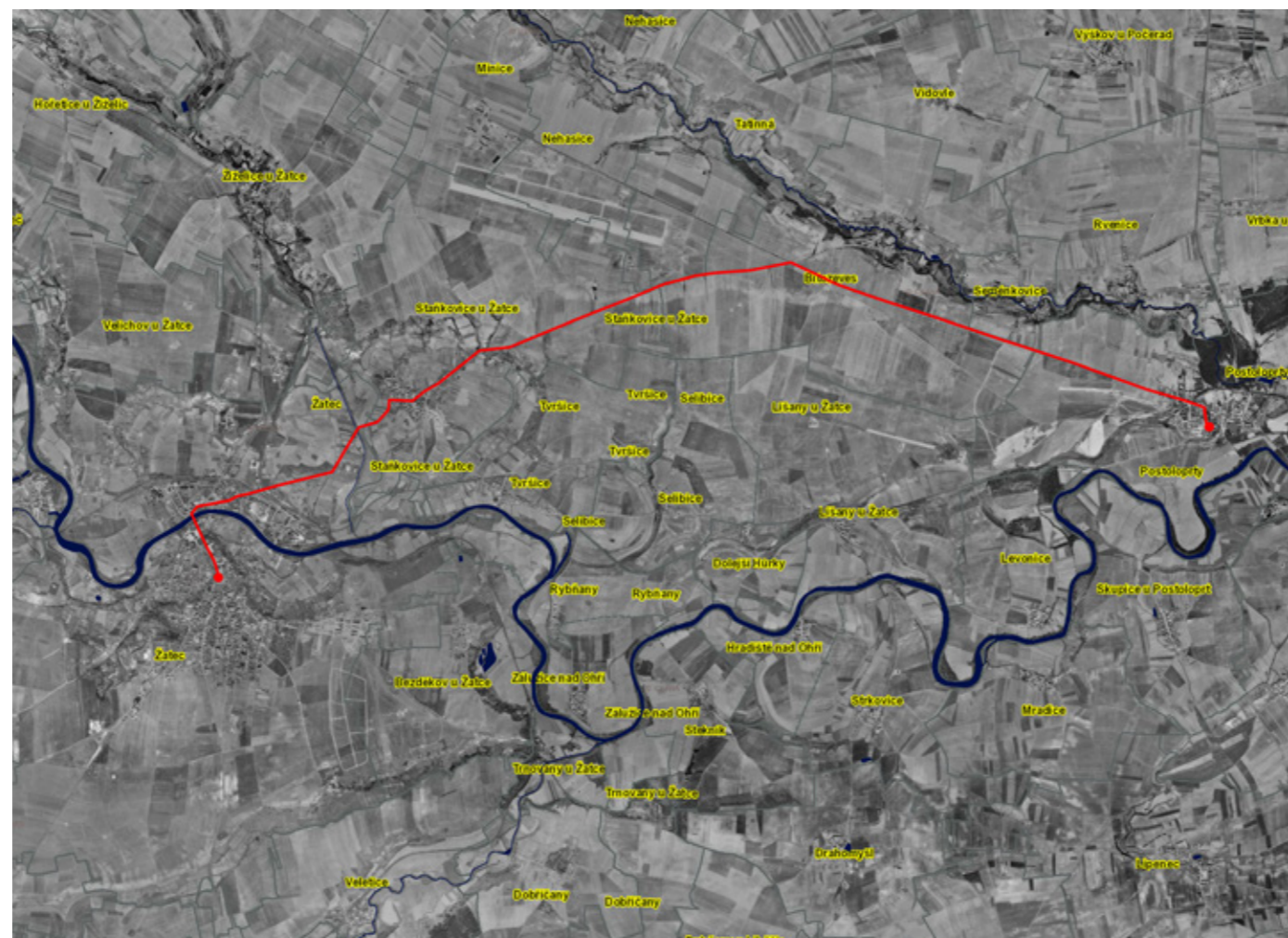
Brzy byli do Postoloprtn přivedeni také Němci z Žatce (a postupně v dalších dnech i okolních vesnic) [10]. Ráno v neděli 3. června se všichni žatečtí Němci museli shromáždit na tržišti na náměstí. Kdo přišel pozdě nebo se vzpíral, byl zastřelen [11].

„Hlavní náměstí města bylo v té době rozděleno vodní nádrží, která sloužila jako protiletický kryt pro hašení. Na počátku tedy byly dva sloupy, nalevo a napravo od sloupu Nejsvětější Trojice. První, co jsem viděl, byla vražda poštovního úředníka jménem Gansl. Přišel Liebotschanovou bránou, zřejmě příliš pozdě nebo pronesl nějakou poznámku. Okamžitě ho zastřelili a nějaký mladík na motorce ho pak přejížděl sem a tam. Nejstrašnější bylo, že střeva nešťastníka byla vetkána do paprsků kola. Byl to hrozný pohled a nejhorší ze všeho bylo, že ten člověk byl drobný poštovní úředník, ve skutečnosti byl po celém městě znám jako starý sociální demokrat a vůbec ne jako nacista. To byl první šok, který jsme zažili, a pak jsme byli – pokud si pamatuji – odvedeni ve dvou kolonách“ [11].

Dovedeni byli do vyliďněných Postoloprtn do kasáren. Zde je čekal stejný osud jako předtím Postoloprtské [11].

Vojenské jednotky stahovaly obyvatele z širšího okolí a počínaly si přitom velmi sadisticky. V obcích znásilňovali ženy a dívky, docházelo k drancování a „středověkému“ mučení [12]. Zoufalí Němci ve značném počtu páchali sebevraždy před příchodem vojáků, když se k nim zprávy o dění v sousedních obcích dostaly dříve než vojáci [12].

Ti, kteří měli štěstí a přežili vojenský puč v Postoloprtech (byli shledáni apolitickými, jako například kněz Hilbert, poloviční Židé, či měli důležité povolání jako lékaři), byli odvedeni zpět do Žatce do bývalých kasáren SS, ve kterých již byly drženy žatecké ženy a děti. Zde strávili několik týdnů a následně je odvedli na nucené práce do statků pod české hospodáře [13]. Tady se jim již dostávalo lepšího zacházení. Po několika měsících prací je

trasa kterou šli muži z Žatce do Postoloprtn dle pamětníka Petera Klepscheho ↑

„Kolona, ve které jsem se nacházel já, směřovala k nádraží... za nádražím pod kolejiemi šli směrem do Staňkovic, kudy vedla polní cesta, kolem místa, kde je dnes jakýsi automobilový dvůr... Nahoře na vršku jsme museli čekat, až přijde druhá kolona. Naši dozorcí nám řekli: Dejte nám své hodinky, vy již nikdy žádné potřebovat nebudete... a potom jsme šli v šestistupu, střežení hlídkou vojáků na koních, do Postoloprtn... Vedli nás do kasáren na nádvoří.“ [13]

znovu stáhli do lágru v Žatci a následně putovali v dobytčácích za hranice [13].

Mnoho Němců, kteří nebyli popraveni ani nebyli nuceně odsunuti, odešli po válce za hranice dobrovolně. Často do okresu Roth, i proto, že je podobný žateckému regionu, neboť se zde pěstuje chmel stejně jako v Žatci [10].

Roku 1947 proběhlo tajné vyšetřování vedené Bohumírem Bunžou, poslancem bezpečnostního výboru ÚNS. Přestože proběhlo vyšetřování, nikdo nebyl nijak potrestán ani označen, neboť se jednalo o silně politické téma. V roce 1948 po komunistickém převratu byla činnost vyšetřovací komise ukončena – výsledek vyšetřování byl v tichosti utulán a ministerstvo národní obrany a ministerstvo vnitra jej ospravedlnily revoluční odplatou [12].

Bunža emigroval, předtím než byl ve vykonstruovaném soudním procesu odsouzen k trestu smrti, a kasárna dál sloužila svému účelu pro potřeby Československé lidové armády – nově příchozí branci o její historii nic nevěděli [12].

Roku 1989 bylo znovu vyšetřováno a událost označena za masakr německého obyvatelstva [13]. Teprve nedávno, roku 2006–2009, byla zveřejněna jména vojáků Černého a Marka [13]. Po dvougeneračním posunu je to stále velmi citlivé téma. Hmotnými upomínkami jsou pouze pamětní deska na hřbitově a kříž spolu s pamětní cedulí v bažantnici, kde bylo nalezeno 452 těl. Uplynulo 79 let a pro místní obyvatele Postoloprtn se stále jedná o velké tabu. Nikdo nechce mluvit, všichni by raději zapomněli [12].

KASÁRNY

↓ letecké snímky parcely [17]

Postoloprtské kasárny, kde se odehrálo největší množství poprav, jsou dnes v soukromém vlastnictví. Budova patřila pod ministerstvo obrany, které pro ni po válce nemělo využití. Uvažovalo se nad funkcí věznice, ale nakonec byla prodána do soukromého vlastnictví. V roce 2009 soukromý investor veřejně prezentoval záměr zde vybudovat dům pro seniory. To však nebylo zrealizováno a budova byla nakonec roku 2016 zbourána. Avizovaným důvodem bylo, že budova je v příliš pokročilém stádiu rozpadu, což někteří lidé zpochybňovali. Tento krok rozhořčil pamětníky, kteří poukazovali na investorovo opomíjení pohnuté historie a složitých lidských osudů. Starosta města se k tématu kasáren nechtěl vyjadřovat, místní obyvatelé zboření kasáren nevnímali negativně. Nyní má investor v plánu vystavět zde cca 30 nových rodinných domů se zahrádkami.

← pohlednice pozdrav z Postoloprty cca 1930 [13]

← čelní pohled na kasárny cca 1908 [14]

← historická pohlednice kasáren cca 1908 [15]

← seřazená kavalerie v kasárnách cca 1908 [16]

→ kasárny 2009 čelní pohled [12]

→ 2009 pohled ulicí mezi sýpkou a kasárnami [12]

→ kasárny 2009 interiér [12]

→ ruiny 2016 [12]

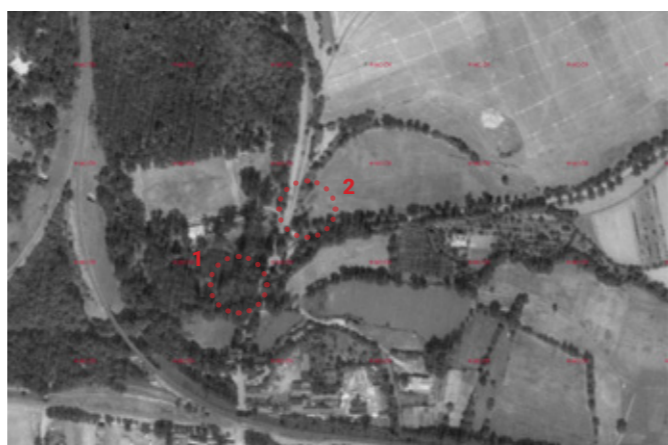

BAŽANTNICE

Postoloprtská bažantnice

Postoloprtská bažantnice byla nejprve využita nacisty k hrůzným činům. Roku 1943 zde byl zbudován tábor pro nežidovské manžele židovských žen ze smíšených manželství a míšence [14]. Prošlo tudy 1500 lidí a najednou zde bylo 1200 osob (kapacity byly cca 900 osob) [14]. Věznění pracovali na stavbě Žateckého letiště Luftwaffe a odklízeli trosky z mosteckých dolů a chemických závodů v Litvínově [14].

V roce 1945, v době po převratu, byl tento tábor využit pro věznění Němců. Byl zde exhumován masový hrob s 34 těly. Blízko této bažantnice se nacházel ještě jeden hrob v lokalitě pod vrchem Vinice s pěti osobami [13].

↑ císařské otisky postoloprtská bažantnice
vyznačena poloha pískovny [17]

↑ letecké foto 1952 postoloprtská bažantnice
vyznačena předpokládaná poloha hrobů
1 - bažantnice, 2 - vrch vinice
poloha tábora není určena [17]

↑ letecké ortofoto dnes postoloprtská bažantnice
vyznačena předpokládaná poloha hrobů
1 - bažantnice, 2 - vrch vinice [17]

Levonická bažantnice

Nacházela se západně kus od Postolopr. Pár metrů od příjezdové cesty do této bažantnice probíhalo týrán, poprav a pohřbívání do dvou masových hrobů. Roku 1947 byla provedena jejich exhumace - jednalo se o ty s největším počtem obětí. Nicméně historikové odhadují že počty obětí jsou vyšší než kolik bylo prokazatelně objeveno [13]

→ detail cedule na kříži v levonické bažantnici

→ kříž obětem (levonická bažantnice) instalován z iniciativy Petra Zemánka, Zdeňka Černého 10. května 2010
částičně i jako výraz nedostatečnosti upomínkové cedule na hřbitově

↓ letecké foto 1958 levonická bažantnice
vyznačena poloha hrobů [17]

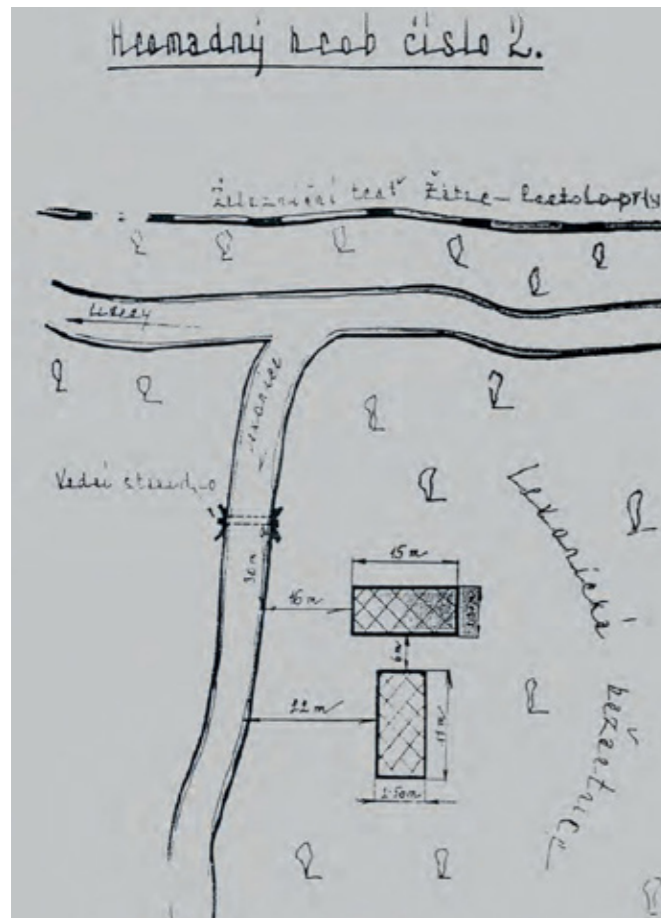
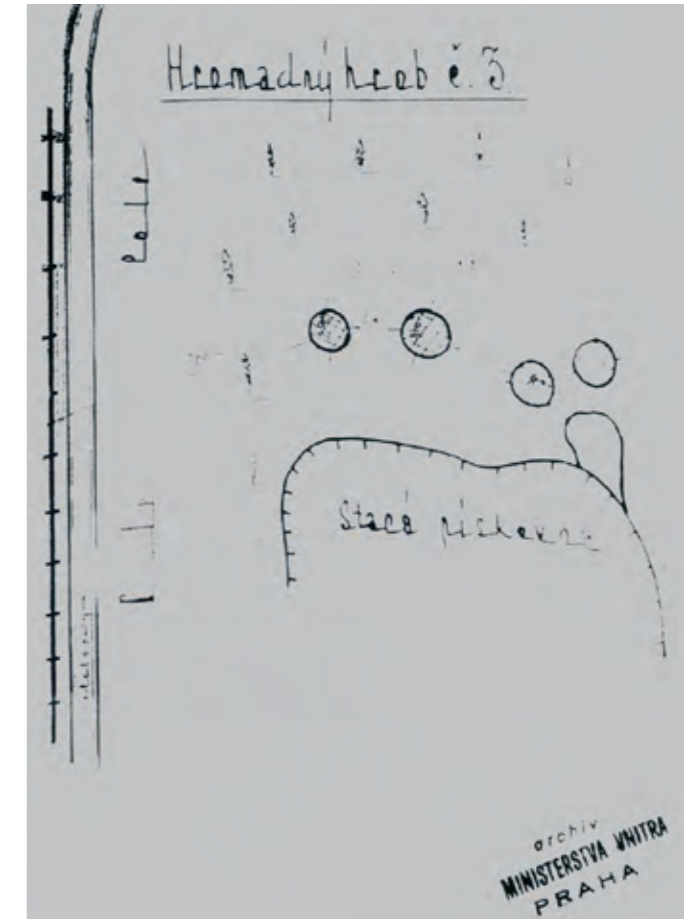
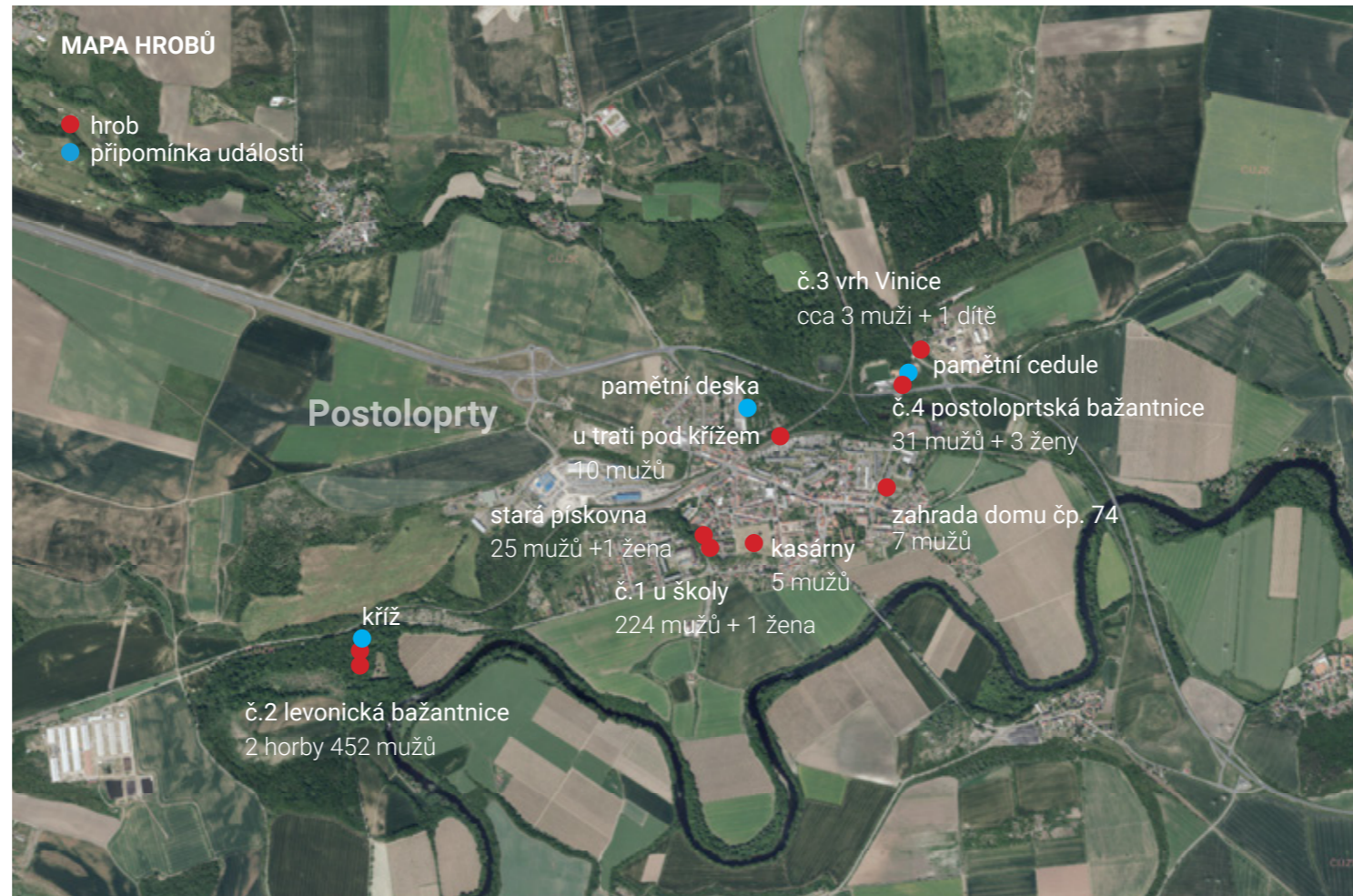
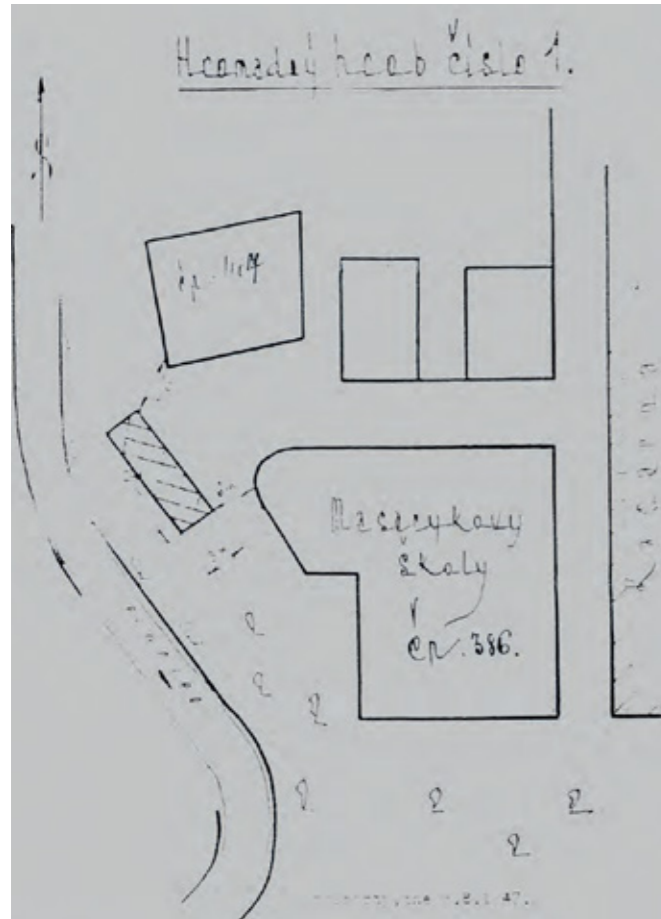
↓ letecké ortofoto dnes (2024) levonická bažantnice vyznačeny stopy po ramenech Ohře[17]

↓ pamětní cedule umístěna roku 2022 levonická bažantnice

HROBY V POSTOLOPTECH

Během vyšetřování roku 1947 došlo k exhumaci celkem devíti masových hrobů. Jejich poloha je vyznačena v mapě výše, přičemž nejvíce těl bylo exhumováno v dvou hrobech v bažantnici.

V rámci vyšetřování bylo nalezeno 763 mrtvol (z toho 5 žen a 1 dítě). Následně bylo rozhodnuto, že budou tajně zpopelněni v krematoriích v Karlových Varech (224), v Mostě (278), a ústí nad Labem (166) a pohřbeni na lounském hřbitově (95) [13]

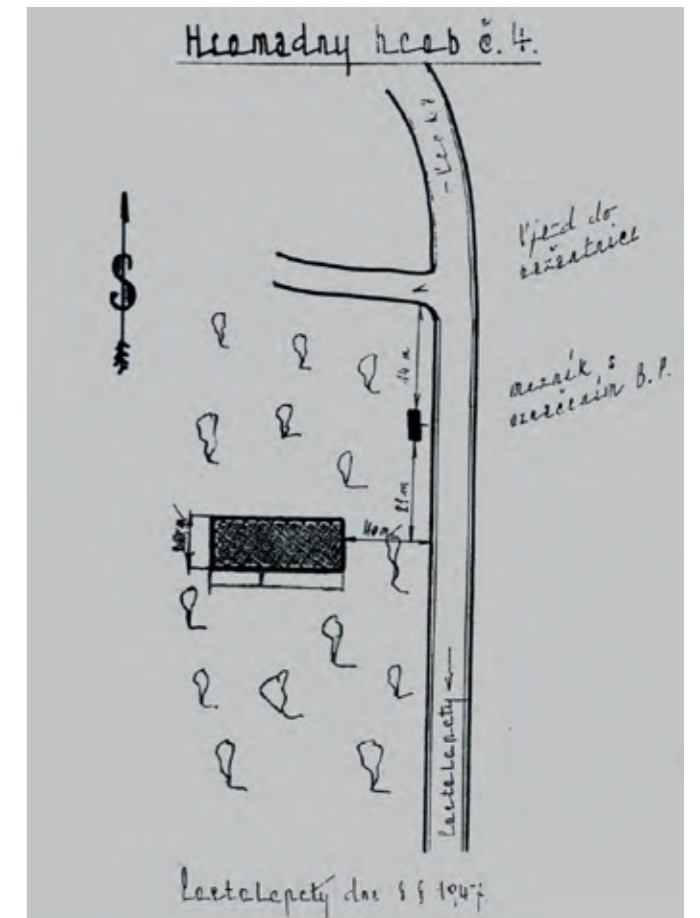
→ hrob č. 3 na vrchu Vinice [13]

→ hrob č. 4 u Postoloprtské bažantnice [13]

← hrob č. 1 u školy [13]

← hrob č. 2 v levonické bažantnici [13]

→ mapa hrobů dle Kurta Kempého [12]

PŘIPOMÍNKOVÝ POCHOD

Petr Zemánek, učitel gymnázia Jana Keplera, oslovil gymnázium lounské, žatecké a pražské Gymnázium Paměti národa, aby společně zinicovali připomínkový studentský pochod z Žatce do Postoloprty. Roku 2022 proběhl první ročník. V rámci pochodu umístili pamětní ceduli v levonické bažantnici.

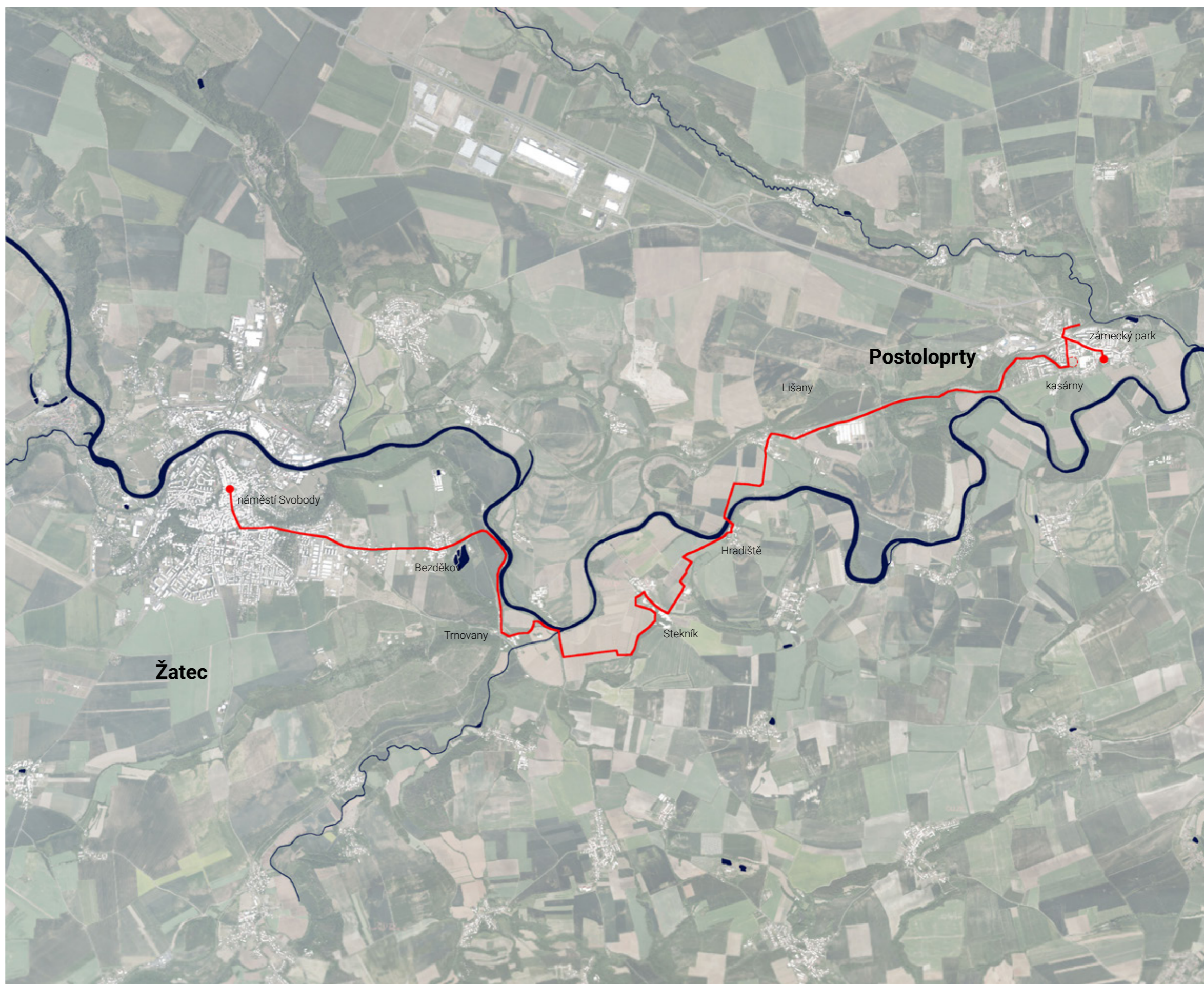
Minulý rok pochod opakovali, tentokrát symbolicky obrátili směr v duchu pátera Hilberta, který zemřel při zpátečním pochodu v roce 1945 na místě bývalé hospody „KOZA“. Páter nebyl v dobrém zdravotním stavu a nevládal držet krok s ostatními, proto byl zastřelen.

Pochod probíhá tak, že na začátku si každý z účastníků přinese kolíček na prádlo a na karton si napíše jméno ze seznamu obětí, tímto uctí jeho památku. Pochod se konal i tento rok - již potřetí.

LEGENDA

— trasa studentů

- - - trasa němců

Předchozí stránky připomněly jeden z poválečných excesů na našem území. Cílem není tímto umenšovat hrůzy, které páchali němečtí nacisté, tím méně soutěžit v počtu obětí, nebo zrůdnosti. Nicméně i zde se připomíná, že jedno zlo přináší pocit práva a touhy po odplatě, čímž rozdmýchává zlo další. Po odsunu zůstal přeživším pocit vykořenění a jizvy, které nezmizí. Na Čechy vydobytém území nám zůstala krajina vykořeněná, která postrádá ty, kteří se o ní starali.

Je zcela pochopitelné, že pro Postoloprtské obyvatele se jedná o záležitost, o které se nemluví. Dodnes je tu i strach z opětovné touhy po pomstě z německé strany, strach z touhy po navrácení majetku. Není nic překvapivého, že by vše raději smazali z paměti, z krajiny. To nelze a následky jsou tu s námi dodnes.

Jak tomu dnes budeme čelit?

Neměli bychom odpověď hledat v katarzi a smíření namísto zapomnění, nebo ještě neuběhlo dost času?

Všechny generace, a především ty které nemají naštěstí s válečnými zločiny žádnou osobní zkušenost, by měli vnímat, že se nejedná o tak vzdálenou problematiku, jakou se může v době míru začít jevit. A proto, i vzhledem k současným probíhajícím válečným konfliktům, má smysl někdy nehledět jen na ekonomický zisk, ale dát přednostnit citu a uchování historické stopy, ze které se můžeme učit jak o našich předcích, tak o nás samotných.

KNÍŽECÍ HOSPODÁŘSKÝ DVŮR

Jak rozvíjet civilizovanost této lokality?

Nabízí se odpověď **pomocí kultury**. Vytvořením zázemí, které bude podněcovat rozvoj. Místem, které bude umožňovat setkávání a vzájemné obohacování. Podpořením sounáležitosti mezi lidmi napříč generacemi i národy.

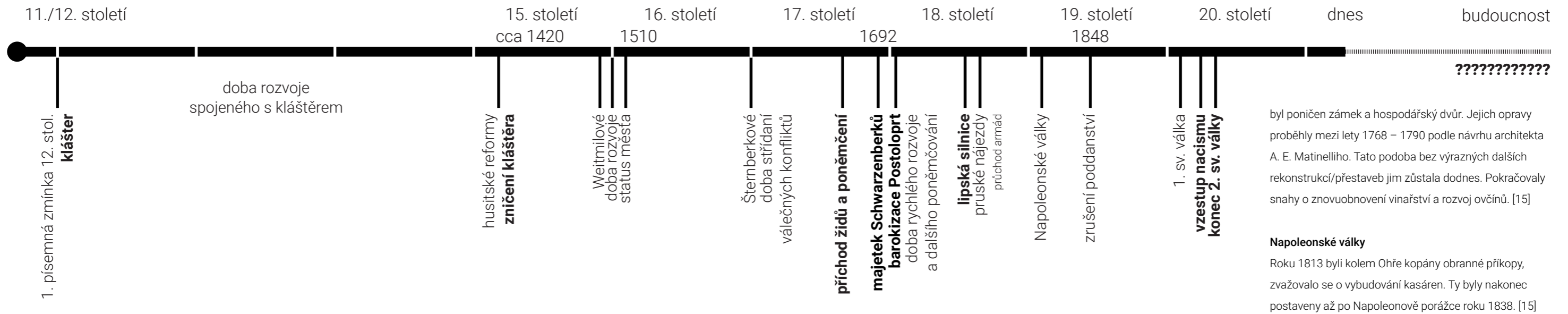
Kde vytvořit zázemí?

V minulosti byl význam obce Postoloprty větší, než jak je tomu dnes. Postoloprtský zámek byl místem setkávání diplomacie a aristokratů své doby. Střídaly se zde období rozkvětu a úpadku (obvykle jako následek válečných událostí). Nyní je obec ve fázi stagnace, ze které se však krok za krokem opět vzpamatovává.

Postoloprty se nacházejí na trase mezi Prahou a Lipskem, už v minulosti se zde díky tomu zastavovala aristokracie ze Saska a Bavorska na cestách do Prahy. Dnes byla Saská Kamenice zvolena Evropským hlavním městem kultury pro rok 2025 a po dostavění dálnice Postoloprty počítají s tím, že se stanou atraktivnější lokalitou (vzhledem k dojezdové vzdálenosti do Prahy).

S objektem zbořených Postoloprtských kasáren, které vyvolaly tolik silných emocí, sousedí knížecí hospodářský dvůr. Jedná se o místo u centra Postoloprtské s dlouhou historií. Areál, kterému bez rychlé záchrany brzy nebude pomoci a přitom má v sobě velký potenciál.

POSTOLOPRTY DŘÍVE

První písemná zmínka

První písemná zmínka o této obci je v Kosmově kronice datovaná cca na počátku 12. století. Hovoří se zde o boji knížete kmene Čechů Neklana s vládcem Lučanů. Zajímavá je zmínka, jak u Postoloprty nechal vítěz postavit hrad Drahuš pro syna protivníka. Pravdivost příběhu není jistá, nicméně u Postoloprty se nachází zbytky raně středověkého hradiště Drahuš.

V této době (zhruba 11. století) zde byl zbudován na místě dnešního zámku benediktinský klášter Brána Apoštolů/Porta Apostolorum a později v jeho blízkosti také kostel Panny Marie. Jednalo se o velmi významný klášter, byl i významným mocenským činitelem. V průběhu 13. století procházel rozkvětem a získal mnoho pozemků, na svém vrcholu byl v 15. století do příchodu husitů. [15]

Husitské reformy

V době husitských reforem z kláštera utekl opat společně s mnichy a roku 1420 byl klášter vypálen. Škody byly velkého rozsahu, mniši odešli do vzdálených klášterů, nejčastěji do Saské Kamenice, majetek byl rozebrán a tak skončila slavná historie kláštera. Postoloprty pak připadly městu Louny. [15]

Weitmilové

Roku 1480 koupily Postoloprty bratři Weitmeilové. V místě dnešního zámku vybudovali tvrz (odpovídající postavení menších feudálů). V té době se zde velmi rozvíjelo hospodářství a řemesla. Došlo k velkému nárůstu počtu obyvatel a byl vybudován i hřbitov. Okolo roku 1510 byly povýšeny na městečko a v průběhu 16. století procháze-

ly rozkvětem, měly právo pořádat trhy a výroční jarmark. S rozmachem vrchnostenských statků docházelo k velkým změnám i v krajině. Především zakládání rybníků a melioračním pracím, zakládaly se vinice a rozsáhlé ovocné sady.

Jan Lorence z Weitmile se však kvůli rozšiřování hospodářství a bohatému společenskému životu zadlužil. Panství zdědila Veronika z Weitmile, která byla provdána za Štěpána Jiřího ze Šternberka. [15]

Šternberkové

Za vlády Šternberků byla Weitmilovská tvrz přestavěna na čtyřkřídlý zámek. Ten se pak stal místem setkání diplomatů a vysoké šlechty. Během jejich vlády (třicetiletá válka) se staly Postoloprty dějištěm mocensko-náboženských sporů a místem častého pobytu armád mnoha stran. Město válkou utrpělo, ale nebylo silně devastováno. [15]

Příchod židů a poněmčení

Roku 1667 bylo zadlužené panství prodáno Jiřímu Ludvíkovi ze Sizendorfu. V té době zde stál panský dvůr, pivovar, vinný lis a vinopalna, kovárna, cihelna a velká bažantnice pod zámkem. Ludvík se snažil o zlepšení hospodářské situace Postoloprty a jedním z opatření bylo přizvání židovských rodin z Rakouska. Jejich příchod vedl ke zlepšení hospodářské situace a zároveň poněmčení Postoloprty. Jiřím Ludvík dosáhl významného postavení, ale i tak majetek svým synům předal zatížen dluhy a ti jej proto prodali Ferdinandu ze Schwarzenberga. [15]

Majetek Schwarzenbergů

Schwarzenbergové přinesli pro Postoloprty rychlý rozmach. Kromě ekonomického rozvoje usilovali i o zlepšení podmínek pro své poddané, 1692 byl založen špitál pro chudé a dlouhodobě nemocné v hospodářském dvoře. Osvobodili město od poddanství a zavedli úřadování v němčině, což vedlo k dalšímu poněmčení Postoloprty. Ferdinand získal dobrou pověst ohledně jeho vztahu k židům, což přilákalo příchod dalších židovských rodin do Postoloprty. Postupně vzniklo malé „ghetto“ na okraji Postoloprty. [15]

Barokizace Postoloprty

Ferdinandův následník Adam František přivedl do Postoloprty Pavla Ignáce Bayera, jež významně zasloužil o barokizaci města. Podílel se na přestavbě zámku, úpravám knížecího statku a přestavbě starších domů. Na náměstí byl také vystavěn mariánský sloup (morové epidemie nezasáhly Postoloprty tak výrazně jako například okolní Louny nebo Žatec). V 18. století vznikla židovská synagoga a hřbitov. Schwarzenbergové se snažili o rozšíření pěstování vinné révy, neúspěšně a o těžbu hnědého uhlí. [15]

Lipská silnice

V letech 1753 až 1757 byla vybudována Lipská silnice, vedoucí mezi Prahou přes Louny, Postoloprty, Chomutov až do Lipska. [15]

Pruské nájezdy

Před jejím dokončením vypukla sedmiletá válka. Roku 1757 byly Postoloprty obsazeny pruskými vojáky. Jejich opakované nájezdy měly opět negativní dopad a

byl poničen zámek a hospodářský dvůr. Jejich opravy proběhly mezi lety 1768 – 1790 podle návrhu architekta A. E. Matinelliho. Tato podoba bez výrazných dalších rekonstrukcí/přestaveb jim zůstala dodnes. Pokračovaly snahy o znovuoobnovení vinařství a rozvoj ovčínů. [15]

Napoleonské války

Roku 1813 byli kolem Ohře kopány obranné příkopy, zvažovalo se o vybudování kasáren. Ty byly nakonec postaveny až po Napoleonově porážce roku 1838. [15]

Zrušení poddanství

Prosperoval zde společenský život. Roku 1848 došlo ke zrušení poddanství. Byla postavena škola, kanalizace, koncem století byl přiveden vodovod z Vidovle, 1895 železnice. [15]

První sv. válka

Zpomalení hospodářského růstu a vyostření vztahů mezi Čechy a Němci. V této době zde opět začalo Čechů přibývat (vlivem přílivu chudších obyvatel z okolních vesnic). Rozpadem Rakouska-Uherska se opět zhoršilo vzájemné soužití a přibýlo sporů. Počet Němců byl 1970 a Čechů 1354 (rok 1921) a dále rostl. Probíhaly různé česko-německé střety o úřední jazyk, názvy ulic, i přes to se v té době Postoloprty rozrůstaly a zlepšovaly se životní podmínky obyvatel. [15]

Vzestup nacismu

Nástup nacismu opět zhoršil situaci a běžný život obyvatel byl omezován národní nesnášenlivostí. Po návštěvě K. Henleina docházelo k neustálým sporům a násilným střetům. 1938 bylo město součástí Třetí říše. Vyhánění židů a koncentrační tábor v bažantnici. Došlo k silnému poněmčení. [15]

Konec 2. sv. války

část německého obyvatelstva prchala, příjezd Rudé armády a konec války, násilný odsun německého obyvatelstva

Velmi pomalu narůstal počet obyvatel příchodem volyňských Čechů. Postupně se město opět začalo pomalu vzpamatovávat a navracet se do normálního fungování každodenního života. [15]

POSTOLOPRTY DNES

Dnes mají Postoloprty 4703 obyvatel dle sčítání v roce 2024. [16] Jsou relativně nevýraznou obcí v Ústeckém kraji. Vzhledem k počtu obyvatel a funkčnímu zaměření lze Postoloprty považovat za menší město v rámci regionu. [17]

LEGENDA

významné stavby

- 01 zámek
- 02 kostel Nanebevzetí Panny Marie
- 03 knížecí hospodářský dvůr
- 04 pivovar
- 05 radnice
- 06 obchodní dům Lučan
- 07 pozemek kasáren

centra

- 1 Mírové náměstí
- 2 Marxovo náměstí
- 3 předprostor zámku
- 4 historicky bývalé centrum

městská zeleň

- 1 zámecká zahrada
- 2 Marxovo náměstí
- 3 hřbitov
- 4 židovský hřbitov
- 5 hřiště
- 6 zahrádkářská osada

0 _____ 300 m

LEGENDA

občanská vybavenost

- 1 plavecký bazén
- 2 knihovna
- 3 gastro
- 4 obchod
- 5 pošta
- 6 zdravotnictví
- 7 radnice
- 8 policie
- 9 hotel

kultura

D divadlo

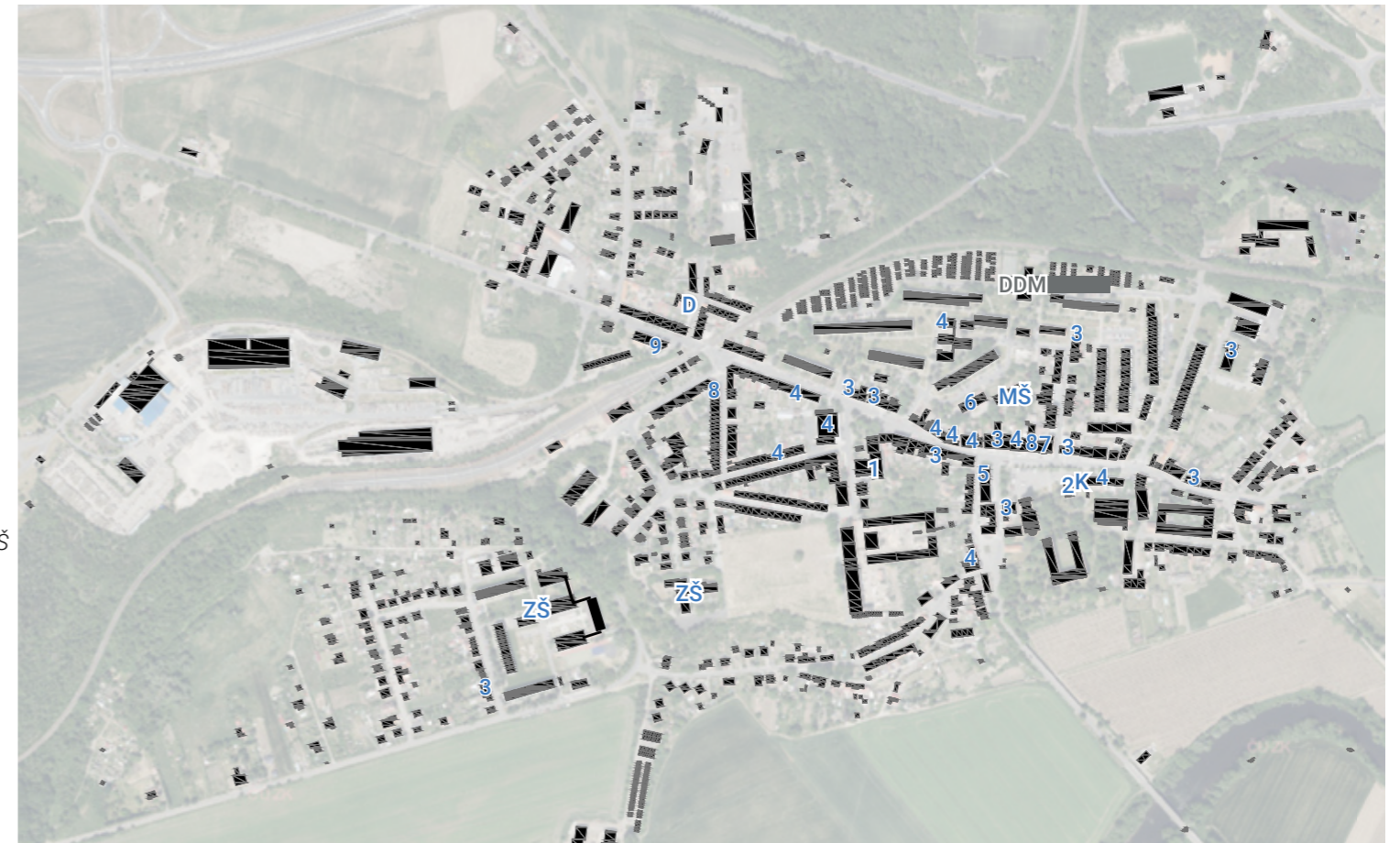
K kino

DDM dříve dům dětí a mládeže - dnes DDM součástí ZŠ

MŠ mateřská škola

ZŠ základní škola

0 _____ 300 m

KNÍŽECÍ DVŮR POSTOLOPRTY

Koordinační situace

Jedná se o bývalý hospodářský dvůr z období pozdního baroka cca 1770. Areál dvora je tvořen řadou bývalých hospodářských budov. Je tvaru pravidelného obdélníka s delší stranou ve směru východ západ. Jižněji je situována mohutná budova sýpky, která je nehodnotnějším objektem. Celkově se tedy areál skládá z již zmíněné sýpky, která je nestarší, dále stodoly (západní část), později přibýly budovy stájí a chlévů (sever a jih), na ně navazující obytné budovy (východní vstupní část) a kolna (střed areálu). Východně naproti sýpce se nacházela další budova stodoly, která nebyla původní součástí areálu a nedochovala se.

Plocha pozemku: 14 688 m²

Zastavěná plocha: 5 571 m²

Dle územního plánu se jedná plochu SX - smíšená specifická. Převažujícím účelem využití jsou plochy a objekty s převažující funkcí drobné výroby, výrobních a nevýrobních služeb, komerční vybavenosti.

LEGENDA

- hranice pozemku
- vstup
- 01 sýpka
- 02 stodola
- 03 bývalé stáje/chlévy
- 04 obytná budova S
- 05 obytná budova J
- 06 bývalá kolna
- katastrální mapa

KNÍŽECÍ DVŮR POSTOLOPRTY

Terén areálu se výrazně svažuje směrem od západu na východ. Objekt sýpky je dominantou areálu a má 3NP + podkroví, obytné budovy mají 2NP díky svažitosti pozemku, zbylé objekty jsou jednopodlažní. Areál zemědělského dvora je chráněnou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky (pod rejstří. č. 42463 /5-1370). Areál se dle územního plánu nachází na ploše smíšené specifické (SX) a ploše podmíněné územní studii.

Vrchnostenský dvůr vyniká mezi ostatními areály tohoto druhu. V době, kdy sloužil svému účelu, velmi prosperoval a to z více důvodů. Díky jeho poloze v krajině, která byla úrodná a v baroku intenzivně zemědělsky využívána. Statek také těžil ze sousedního zámeckého areálu, oba se totiž nachází na cestě mezi Prahou a Saskou Kamenicí/Chemnitz a Lipska/Leipzig. Zámek v Postoloprtech navštěvovali projíždějící aristokraté ze Saska, Bavorska a dalších německých zemí. Hostem postoloprtského zámku byl mimo jiné i slavný generál a významný ministr císaře Karla VI. Princ Evžen Savojský.

Aktuálně byla Saská Kamenice/Chemnitz zvolena jako Evropské hlavní město kultury 2025. V dnešní době se počítá, že po dostavění dálnice budou Postoloprty atraktivnější lokalitou vzhledem k dojezdové vzdálenosti do Prahy.

↑ erb východní brána

→
letecký pohled na areál v kontextu Postoloprty

Vstupní brány

Vstup do areálu je umožněn dvěma historickými bránami, ze severu a východu. Jedná se o kompozované, sochařsky zdobené objekty.

Východní brána je historickou hlavní bránou areálu. Má v klenáku vytesaný letopočet roku 1770 a ve frontonu osazený erb zakladatele.

Severní brána historicky umožňovala vjezd do dvora ze zadu (dnes je areál přístupný primárně odsud). Kamenný portál je zaklenut stlačeným obloukem, ve vrcholu uzavřen segmentovou profilovanou římsou.

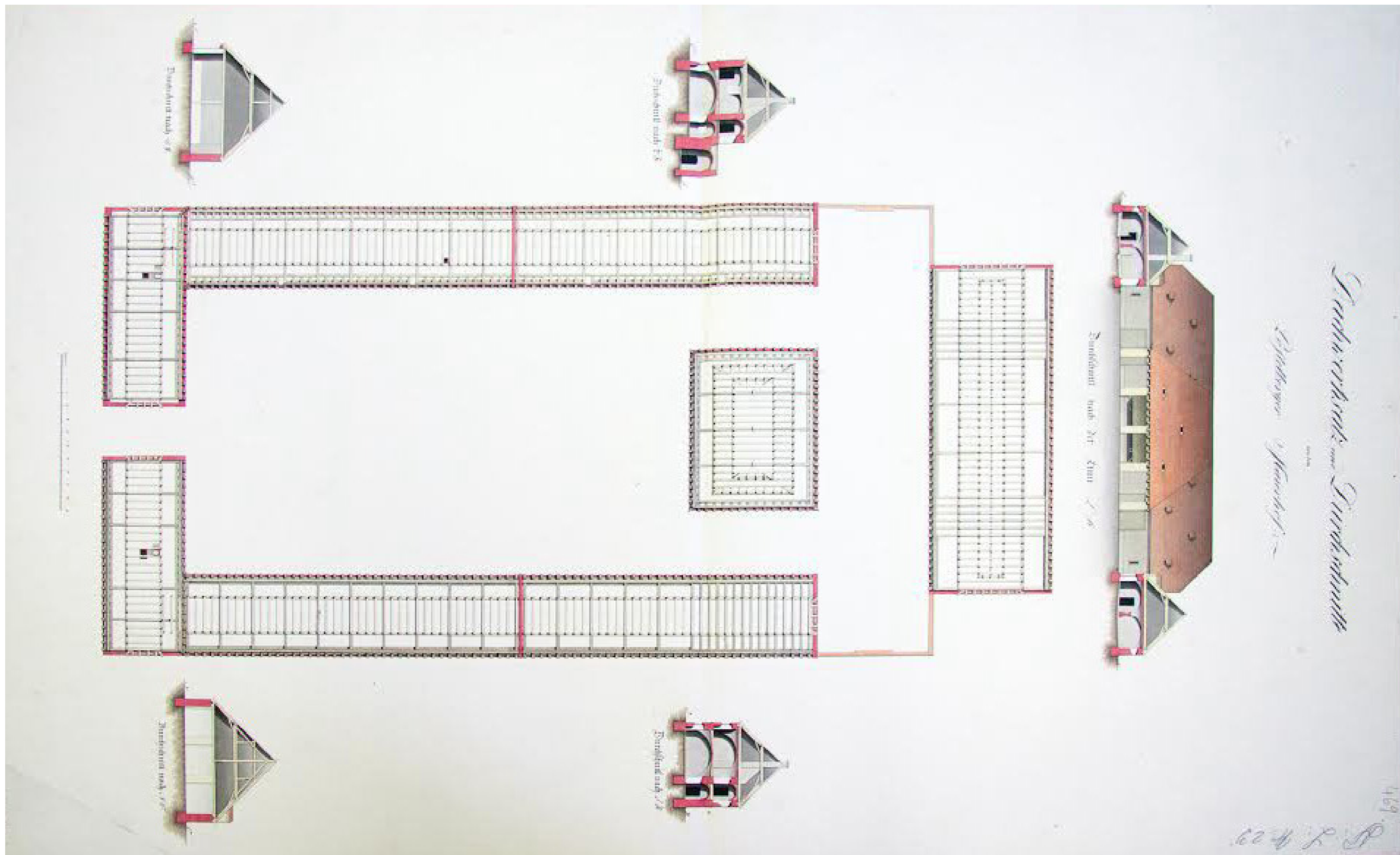
→
severní brána (vlevo)

→
východní brána (vpravo)

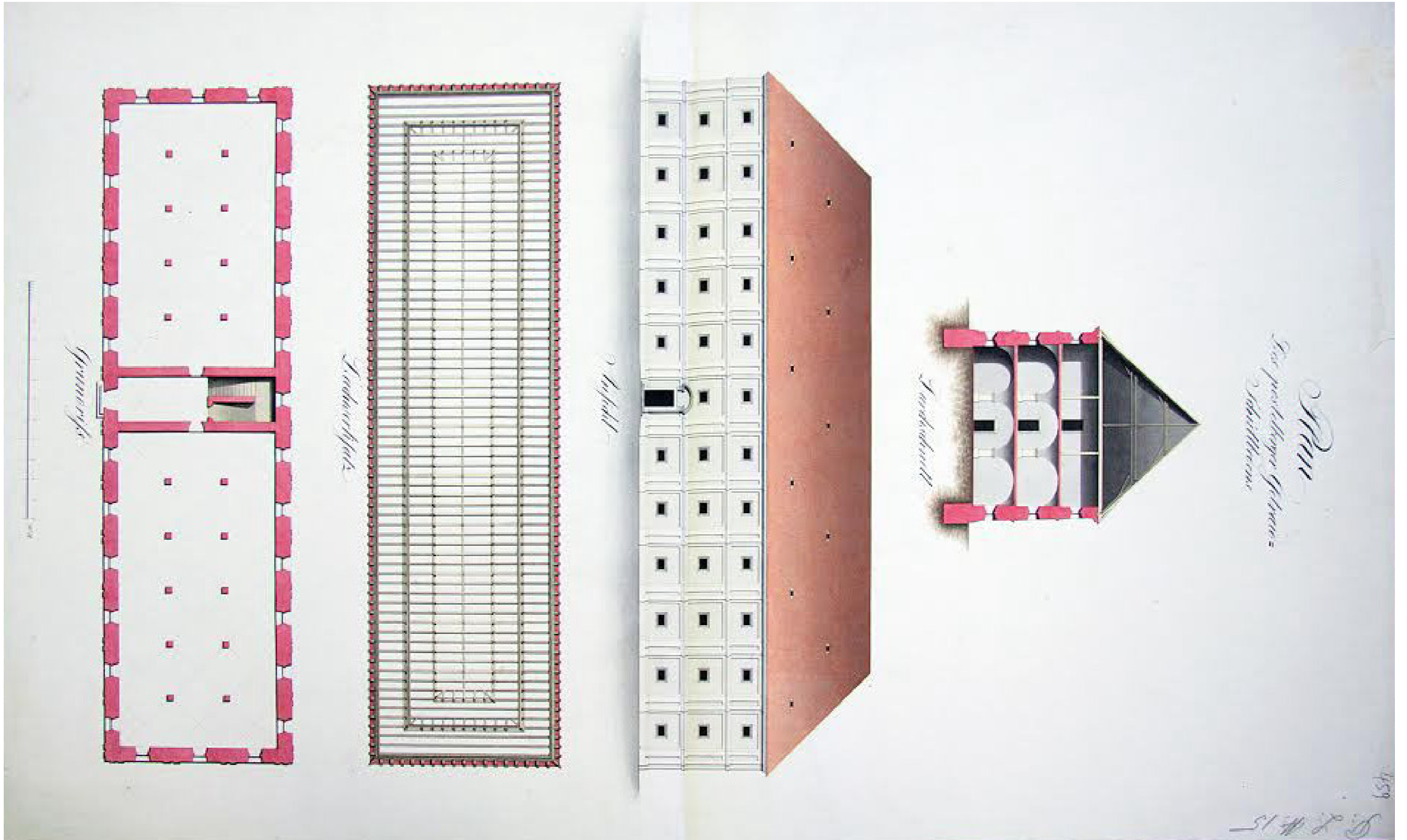
VÝKRES DVORA

Objekty na parcelách 236/5, 241, 236/7, 236/8,
236/4, 236/10, 236/3, 236/9, 235/2, 235/3, 235/4

VÝKRES SÝPKA

Objekt na parcele 235/5

SÝPKA

Nejstarším a nejcennějším objektem je sýpka. Byla navržena pražským stavitelem Pavlem Ignácem Bayerem pro knížete Adama Františka ze Schwarzenbergu. Dendrochronologické datování určilo dobu kácení dřeva v sýpce na roky 1702-1703, jedná se o jednu z nejstarších Bayerových prací. Objekt má 3NP + dvoustupňové podkroví, k východní fasádě přiléhá sušárna chmele, která byla k sýpce připojena roku 1801. Vzhledem ke své velikosti se objekt výrazně projevuje v historické zástavbě města. Původně se jednalo o soliterní objekt, v rámci pozdějších úprav statku k ní byla připojena sousední stodola.

Vstup do budovy je z východní strany z areálu dvora. Vstupní prostor se nachází ve středu dispozice, prostorově je velkorysý s širokým schodištěm o šířce ramene 2 metry. Přízemí a první patro mají stropy klenuté křížovou válcovou cihelnou klenbou na zděných sloupech. Prostory jsou trojlodní, díky rozměrům a klenbám reprezentativní. Strop v druhém patře je plochý podepřený na tesařsky zdobených dřevěných sloupech. Krov je dvoupodlažní hambalkový, vynášený barokní ležatou stolicí, podélně zpevněnou zdvojenými ondřejskými kříži. Součástí rozměrné tesařské konstrukce je věšadlo s tesařsky náročně zdobenými zakončeními, jež bylo až dodatečně podchyceno řadou vložených dřevěných sloupků.

→
sál v přízemí sýpky (1NP)

→
podkroví sýpky (4NP)

→
vstupní portál do objektu sýpky

→
sýpka pohled východ

→
sýpka pohled západ

SÝPKA

Nosným materiálem je kamenné zdivo s dřevěným barokním krovem ze smrkového dřeva. Střeška je valbová, krytina je cihlová červené pálené střešní tašky jednoduše kladené (bobrovky). Fasády objektu jsou pravidelně členěny dvojicí omítlých lisen (omítka opadává), rastr vychází z nosné konstrukce, v mezilehlých režných polích na středu obdélná okna. Fasády stodoly připomínají určitou dobu fasád postoloprtského zámku. Vstup je výrazně artikulovaný komponovaným portálem z pískovce, s dochovanými barokními dveřmi. Nad vstupem je osazen alianční znak Schwarzenbergů.

Do dnešní doby se dochovala velmi autenticky bez velkých zásahů. Vzhledem k dlouhé neúdržbě je neobyvatelná a fyzicky ohrožená. Dřevěná střešní konstrukce je na mnoha místech rozpadlá. Střešní krytina opadává, na místech chybí a dešťová voda zatéká do interiéru podkroví. Nosné obvodové zdivo není výrazně poškozené.

→
napojení sýpky na sousední stodolu
→
fasáda sýpky od východu
→
sušárna severní pohled

→
zaklenutý sál v patře (2NP)
→
plochostropý sál (3NP)

↓
fasáda sýpky od západu

STODOLA

Jedná se o druhou nejstarší stavbu areálu. Postavena byla pravděpodobně roku 1723 dle projektu zednického políra italského původu Michaela de Maggi (neboť její návrh je dosti podobný o rok později navržené stodole pro rvenický dvůr cca 2km od Postoloprť). Původně skládá se ze tří vyzděných objektů u sebe, dělené sdílenými zděnými štíty. Nejstarší je střední část stodoly. Rozšířena na sever a jich byla později v 19. Století. Budovy mají sedlovou střechu s krytinou cihlovou, červené pálené střešní tašky jednoduše kladené. Všechny tři objekty byly příčně průjezdné z ulice do dvora. Krov v nejstarší části je barokní s ležatou stolicí a jeho části se dodnes dochovaly. Severní a jižní část má konstrukci z konce 19. nebo první poloviny 20. století.

Nejsevernější část stodoly, která je v nejzachovalejším stavu dnes slouží jako prostor k pronájmu pro pořádání svateb. Prostřednímu objektu se zhroutil velká část konstrukce krovu. Dnes jej majitel rekonstruuje, stejně jako nejj jižnější objekt.

→
západní pohled na krajní část stodoly
→
západní pohled napojení stodola sýpka
→
pohled na stodolu z areálu (východ)
→
krov stodoly

→
severní pohled vpředu stodola
→
vzadu sýpka
→
interiér stodoly

CHLÉVY, STÁJE A OBYTNÉ BUDOVY

Pravděpodobně byly vybudovány v 18. století okolo roku 1770 (datace na klenáku nad vstupní bránou mezi obytnými budovami). Prostory chlévů a stájí jsou dvoulodní klenuté křížovou klenbou. Obytné budovy měly dříve funkci správní, vzhledem k výraznému klesání terénu jsou dvoupodlažní a ve spodním patře se nacházel vrchnostenský špitál.

Střeška je polo-valbová s volskými oky. Střešní krytinu tvoří cihlové červené pálené střešní tašky jednoduše kladené bobrovky (krovy opět barokní).

- klenuté prostory chlévů
- klenuté prostory stájí
- krov budova stájí
- interiér obytné budovy
- pohled přes dvůr
- obytná budova

↓ interiér obytné budovy

KOLNA

Tento objekt pravidelného obdélného půdorysu dříve sloužil jako vozová kolna. Původní samostatně stojící nosné pilíře mají dnes mezi sebou vyzdívky a objekt slouží jako zázemí jeho majitelům, místo na přespání v případě akcí ve stodole. Kvůli vyzdívkám se ztratila jeho historická podstata fungování jako kolna.

Střeška kolny je valbová s dvěma dřevěnými vikýři na západní straně. Krov je barokní. Střešní krytinu tvoří cihlové červené pálené střešní tašky jednoduše kladené (bobrovky).

→
prostor mezi kolnou a stájemi (severněji)
→
kolna od západu
→
prostor mezi kolnou a stájemi (jižněji)

→
kolna východojih
→
pohled na kolnu přes dvůr

Proměnlivost je princip bytí, jak u živých tak neživých složek světa. Čas otočil dobou, ve které hospodářský dvůr vznikl, a tak i on se musí adaptovat nebo bude nemilosrdně semlet. V jaké funkci si najde uplatnění? Kde se potkává „to co umí“ s „tím co potřebujeme“?

V minulosti sloužil pro hospodářské účely. Můžeme tuto funkci přetransformovat do podoby řemeslných dílen? Truhlářských, klempířských, nebo se po vzoru Schwarzenbergů snažit obnovit vinařství, či chov ovcí v podobě rodinných mini-zoo? Využít rozsáhlé prostory sýpky k reprezentaci jako prostory muzea, nebo pro uvítání hostů? Neotáčet se zády k minulosti, chtít si ji připomínat a vytvořit zázemí pro výuku a tvořivost dětí a mládeže? Vytvořit živé centrum bez předsudků pro všechny?

KRAJINA CHMELE

Během toulek zdejšími „divokými“ končinami, nejde si nevšimnout rozlehlých chmelnic. Stejně jako na historické pohlednici, kde zámku Stekníku (nebo tomu Postoloprtskému) v prvním plánu se vine chmel, tak i dnes se naskýtá obdobný pohled.

Chmelnice dotváří panorama místním dominantám a připomínají, že i ony jsou zdejším dědictvím.

Na následujících stranách se krátce pověnuji chmelařské kultuře a jak se propsala do svého okolí na Žatecku.

ŽATECKO KRAJINA CHMELE

Pěstování chmele je v české republice řízeno zákonem, jsou vymezeny tři chmelařské oblasti – Žatecko, Ústecko a Tršicko. Žatecko je největší a nejstarší oblastí. [18]

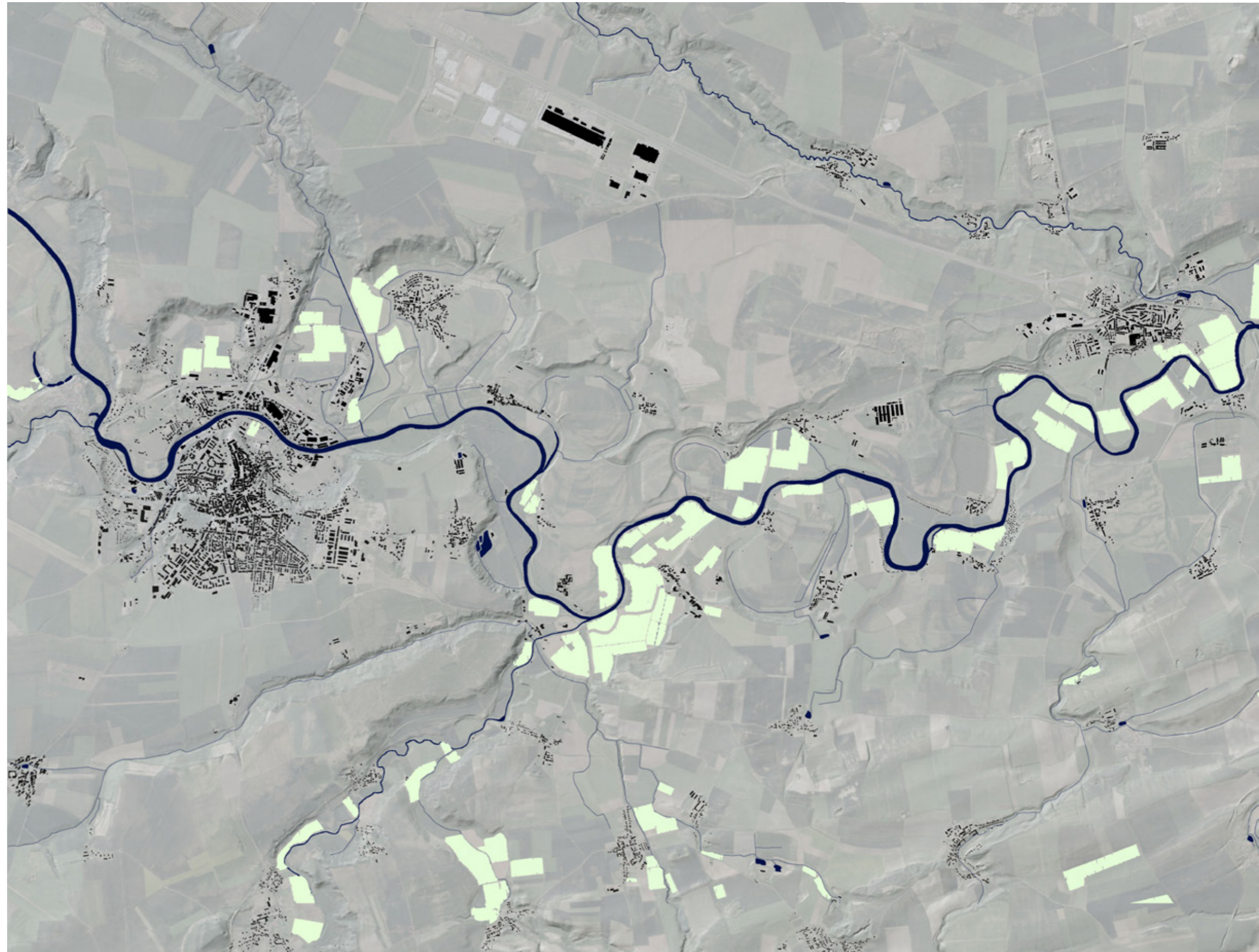
Na Žatecku se pěstují různé odrůdy chmele z nich vyhlášený je ústecký červeňák, pro svou jemnou chuť, která je vhodná pro vaření ležáků pilsenešského typu.

Podnebí je vhodné stabilní bez velkých výkyvů teplot a stanoviště chráněné před větrem. Ideální je ochrana díky morfologii terénu, např.: Staňkovičské chmelnice, kryté Blažimskou plošinou, nebo v Trnovanech situované pod starým vrchem. V případě méně příznivé terénní modelace byly zřizovány umělé větrolamy formou vysazování stromořadí. Nevhodné bylo zakládání chmelnic v blízkosti mlýnů, kováren uhelen a frekventovaných cest z důvodu prašnosti, která je pro chmel škodlivá. [19]

LEGENDA

 chmelnice

 voda

0 ————— 1600 m

PĚSTOVÁNÍ

↑ dřevěné tyče sloužící jako podpora pro rostliny, složené do charakteristického tvaru, podle kterého se označují chmelnice v císařských otiscích katastru [19]

Nejstarší zmínky jsou už z 11. století, jednou z prvních je zmínka v královské listině z roku 1030, kdy Břetislav I. Staroboleslavské kapitule věnuje desátek z chmele pěstovaného na královském dvorci v Žatci. V době před 19. stoletím nebylo technicky možné pěstovat chmel ve větších rozlohách a jeho pěstování bylo rovnoměrně rozseto na našem území. V polovině 19. Století s příchodem osvícenství a zrušením nevolnictví se měnila skladba rostlinné výroby, byly uplatňovány nové technologie a zaveden model střídavého hospodářství. Chmelnice doposud rozptýlené byly nahrazovány plodinami jako brambor, řepa, obilí a jetel a pěstitelství chmele zůstalo v lokalitách s vhodnými přírodními podmínkami – těmi jsou již zmiňované Žatecko, Ústecko, Tršicko. vyjímáním tyčí. [19]

Tyčové × drátěné konstrukce

Od novověku do počátku 20. Století sloužily rostlinám jako podpůrné konstrukce dřevěné tyče. Tyčové chmelnice udávaly charakteristický vzhled tehdejší krajiny. Byli ekonomicky nejnáročnější částí při pořízování chmelnice, neboť měli specifické požadavky na výšku, šířku a typ dřeva. Také jejich osazování a následně vyjímání po sklizních bylo fyzicky náročnou činností.

Později v 19. Století díky cestám do Anglie bylo do naší krajiny přinesena myšlenka použití drátů. Experimentování s různými drátěnými konstrukcemi se rychle rozšířilo a nakonec jím byli nahrazeny tradiční tyčové konstrukce, u kterých zůstali pouze v oblastech, kde pěstování chmele bylo spíše doplňkovou činností. Preferováno bylo vertikální vedení drátů. Hlavní výhodou tohoto řešení byla jednak nižší cena ve srovnání s tyčovými konstrukcemi, ale také možnost začít používat lehkou mechanizaci a méně práce s upevňováním a vyjímáním tyčí. [19]

→ 1. vojenské mapování 1764-1767

→ 2. vojenské mapování 1842-1853

→ 3. vojenské mapování 1869-1887

← Stvolníky 1819 J. A. Venuto
tyčové chmelnice utváří ráz krajiny

← dnešní podoba drátěných konstrukcí
(pohled na Stekník přes chmelnici)

ZPRACOVÁNÍ

Pro kvalitu chmele je kromě správného pěstování klíčové následné zpracování sušením. Dříve se chmel sušil na půdách přirozeným způsobem proudem vzduchu. Vrstvy chmele výšky 10 – 15 cm byly rozprostřeny na dřevěných podlahách půdy a pravidelně obraceny (3krát za den). Půdy byly pro optimální proudění vzduchu stavebně přizpůsobeny otvory ve střeších a štítu – takzvanými volskými oky, vikýři a průvětrnými otvory. Vysušení trvalo podle počasí mezi 5-20 dny.

Snaha o zvětšení/nahrazení podlahové plochy vedla ke vzniku konstrukce pro zavěšení výsuvných lísek na trámy krovů nebo stojanů které byly umísťovány do světnic s topeništěm. Později díky inspiracemi z cest do Anglie u nás byla zavedena forma umělého sušení chmele s vytápěním. (V Anglii, vzhledem k vlhčímu klimatu, byl systém umělého sušení na vyšší úrovni než u nás.) Tak u nás byly budovány sušárny hvozdové a žaluziové.

[19]

barokní sýpka Stekník [19]

konstrukce pro zavěšení výsuvných lísek [19]

detail řešení horní partie hvozdů

Trnovany č. p. 9 [19]

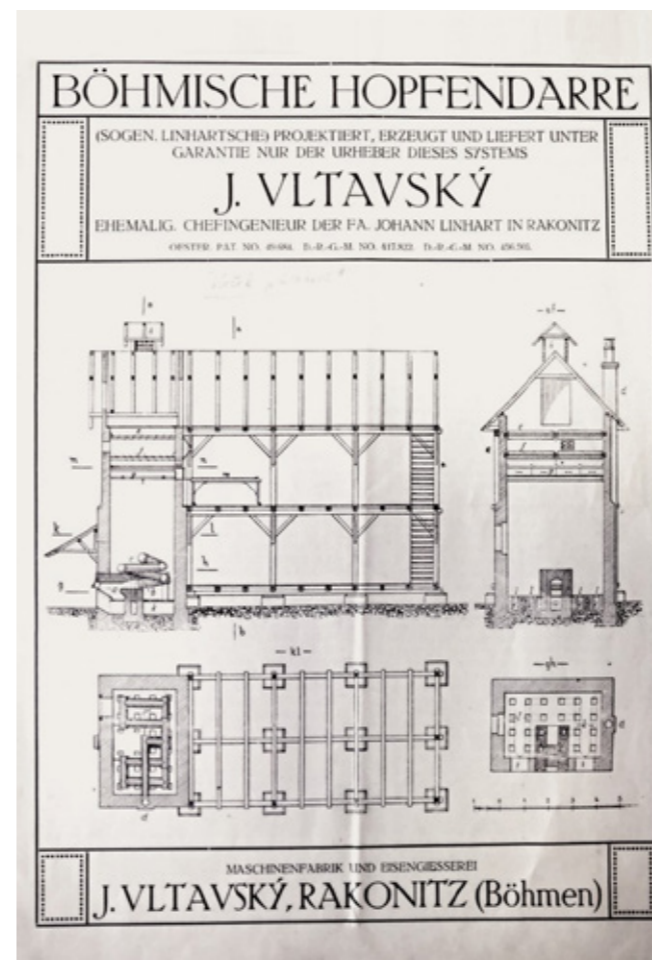
reklamní leták Jana Vltavského z roku 1913 s plánem jím dodávané sušárny [19]

sušárna Trnovany, p. č. 65/2 (jména tehdejších majitelů na štítu severního průčelí)

sušárna Rybňany [19]

Jan Linhart a Jan Vltavský konstrukčně zdokonalili hvozdový typ a uzpůsobili jej pro naše podmínky. Jejich patent se masivně rozšířil i do ostatních chmelařských oblastí v Evropě. Dole v sušárně bylo topeniště, ze kterého se teplý vzduch rozváděl nahoru do komor diagonálně rourami (v několika úrovních, kopírujících obvod komor) V druhých dvou třetinách výšky byly umístěny sklopné lísky v několika úrovních. Sloužili k přesunu chmele z hvozdů do navazujících prostorů (půd/sušáren) kde byl dále zpracováván. Díky umělému sušení si chmel zachoval více lupulínu a doba se z několika dní zkrátila na několik hodin (6-10h). Zrychlení vedlo ke zvětšování rozlohy chmelnic a zvýšení lukrativnosti. K hvozďům navazovali velké prostory pro následné zpracování – chmel před žokováním ležel, aby opět natáhl vzdušnou vlhkost. Na počátku 20. Století bylo na Žatecku zhruba 5500 sušáren. Téměř každá vesnická usedlost měla svou sušárnu a o tehdejším bohatství kraje svědčí bohatá zdobnost staveb. [19]

Sušárna chmele v Odrlicích (okr. Olomouc) charakteristické provětrávací otvory [19]

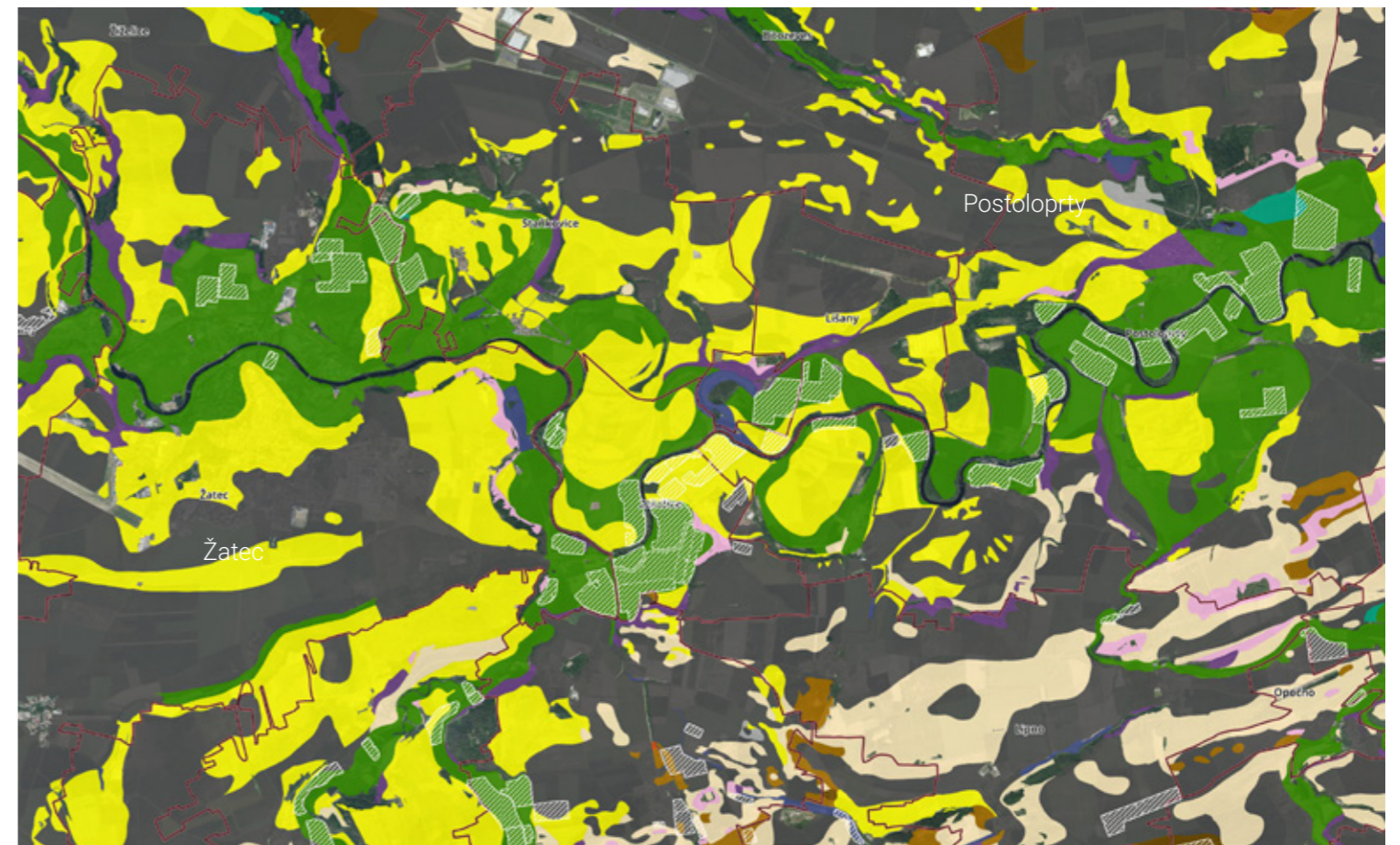
PŮDA

Pro pěstování chmele je důležitý charakter půdy, její struktura, podloží, zrnitost, objem a úroveň HPV. Vhodné jsou písčité půdy, dobře propouštějící vlhkost, rostliny mohou snadno čerpat spodní vodu. Půdy v řešeném území jsou z velké části tvořené černozeměmi, fluvizeměmi a regozemněmi. Chmel je pěstován na fluvizemích (nivních půdách – nikoliv černozemích), které jsou vývojově mladší než okolní půdy, neboť při ukládání sedimentů dochází k akumulaci a vrstvení materiálu, proto je obvyklé že mají i jiné chemické a fyzikální vlastnosti než okolní půdy. [19]

PŮDNÍ TYPY

- černozemě
- hnědozemě
- luvizemě
- rendziny, pararendziny
- regozemě
- kambizemě
- kambizemě dystrické, podzoly, kryptopodzoly
- kambizemě, rankery, litozemě
- silné svažitě půdy
- pseudogleje
- fluvizemě
- černice
- gleje
- chmelnice

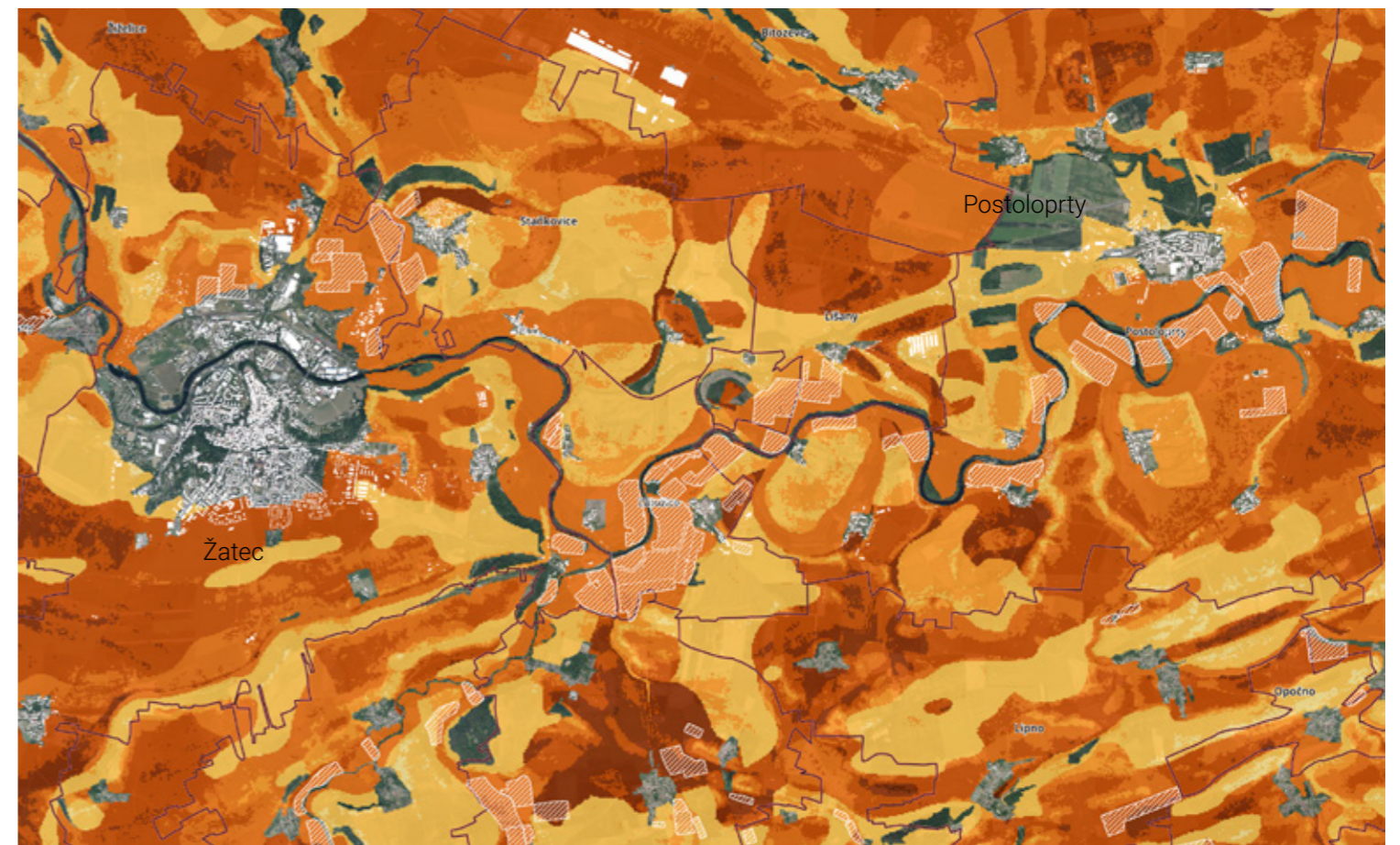
0 ————— 1600 m

HLOUBKA HUMUSOVÉHO HORIZONTU

- mělká
- středně hluboká
- hluboká
- velmi hluboká
- komplex st.hluboké a mělké
- komplex st.hluboké a hluboké
- chmelnice

0 ————— 1600 m

ČESAČI CHMELE

Historie

Pro sběr sklizně je každoročně potřeba nárazově velké množství česačů/brigádníků. Naši předci museli řešit přípravy na sklizně dostatečně dopředu. Bylo třeba zajistit ubytování v obci a stravování. Proto už v červnu/červenci vedli korespondenci ohledně počtu potřebných pracovních sil, odvíjené od aktuální úrody a velikosti chmelnic. Mnoho tehdejších brigádníků bylo ze sociálně chudších vrstev a proto byli v dobovém tisku objektem stigmatizace. [19]

„Před námi do vrchu, zastavěného chatrčemi a domy, v krátkém stínu zdíva vleče se smutný průvod postav shrbených pod náklady, zanechávaje za sebou čpavý zápach potu a nečistoty – chmelaři! Viděli jsme je již na nádraží a bylo naše přání nesdílet s nimi společný vůz.“ [19]

(Český svět: ilustrovaný čtrnáctidenník. 8. 9. 1905, 1/24, s. 241.) Jinak ale byl příchod brigádníků vítaným zpestřením života ve vesnicích a radostnou prací. Během dne bylo z chmelnic slyšet zpěvu brigádníků, večer ožili místní hospody hovorem i tancem. [19]

↑ císařské otisky postoloprtská bažantnice
vyznačena poloha pískovny [18]

↑ letecké foto 1952 postoloprtská bažantnice
vyznačena předpokládaná poloha hrobů
1 - bažantnice, 2 - vrch vinice
poloha tábora není určena [18]

↑ letecké ortofoto dnes postoloprtská bažantnice
vyznačena předpokládaná poloha hrobů
1 - bažantnice, 2 - vrch vinice [18]

Dnes

Dnes i přesto že je celý proces mnohem více automatizovaný, stále je potřeba lidská manuální práce. Brigádníci jsou posbíráni z řad studentů, kteří jsou necelý měsíc ubytováni v ubytovnách a práce na poli má atmosféru táborových zážitků. Pro propagaci používají hesla „Zažij chmel“ a kromě přivýdělku zdůrazňují právě atmosféru.

Dříve byli brigády pro středoškoláky/vysokoškoláky „dobrovolně povinné“ (v dobách minulého režimu), v posledních letech se situace změnila a studenti se zde už tolik „netočí“. Mezi brigádníky se častěji objevují lidé ze zahraničí (urajiny, polska,..), ale i party lidí, kteří si sběr oblíbili a berou jej jako vytržení z každodenního života.

jarní zapichování 2019 [20] ↑

letní sklizně 2019 [20] ↑

CHMELOVÉ SLAVNOSTI

Dočesná

(Hopfenerntefest/Hopfenpflücker/Hopfenkranzfest)

Dočesná je chmelovou obdobou vinobraní.

Předpokládá se, že kořeny oslavy mají obdobnou tradici jako vinobraní, přestože pro chmelařství nejsou důkazy příliš probádány. První zmínka o jejím konání je již z roku 1004, jedná se tedy o tradici oslavení zakončení sezóny a sklizně posledního chmelového štoku. Historicky měla podobu průvodu chmelařů s prezentací jednotlivých obcí. Zpívající chasa jela na zdobených vozech v průvodu, který uzavíral vůz s patronem pivovarníků Gambrinem. V každé vesnici průvod zastavil před hospodářem, obřadně byl stržen poslední chmel a pronesena děkovaná řeč. Nechyběla taneční zábava a bohaté občerstvení. [19]

V průběhu let se měnila podoba slavnosti a dnes se dění koná v městské památkové rezervaci a městské památkové zóně. Pořádána je obvykle 1. týden v září, jako dvoudenní akce. Program je složený z koncertů mnoholicných kapel a street food festivalu.

→ Zatecko - dočesná konec 19. století [19]

→ J. Kolář 1858 - dočesná na Rakovnicku [19]

→ inscenace chmelového tance 1910 [19]

Chmelfest

Opakem Dočesné je Chmelfest, slavnost konaná na jaře vítající zahájení chmelařské sezóny a pivo. Má podobu alegorického průvodu, degustace Žateckého piva a soutěží s tematikou chmele a „Homolupulů“.

Homolupulové a jejich kultura postupně vznikla jako anekdotické příběhy. Proto také právě 1. dubna 2001, byl na náměstí nalezen hrob „nejstaršího pivaře“. Z důvodu drobných odlišností v jeho kostře byl pojmenován jako „Homo Lupulus“ (chmel otáčivý *Humulus lupulus*), zlidověle „Lojza Lupulín“ a následně mu „ke cti“ v Žatci bylo založeno muzeum Homolupulů, které návštěvníky seznamuje s kulturou homolupulů a jejich hospodařením v tehdejší krajině. Na náměstí Svobody je v dlažbě deska značící „hrob nejstaršího pivaře“.

Jedná se o recesi, k oživení chmelových slavností.

↑ chmelfest průvod [21]

↓ mapa Žatce
vyznačení turistických bodů s chmelařskou tematikou

Chmelové dědictví je silnou hodnotou Žatecka, velmi živou. Nicméně lidé opustili staré způsoby pěstování a sušení chmele, a stejně tak opustili i stavby s nimi spojené. Ty dnes tiše čekají, jaký bude jejich další osud. Jejich zhoršující se stav podporuje neutěšený dojem, kterému se zde nejde ubránit.

PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

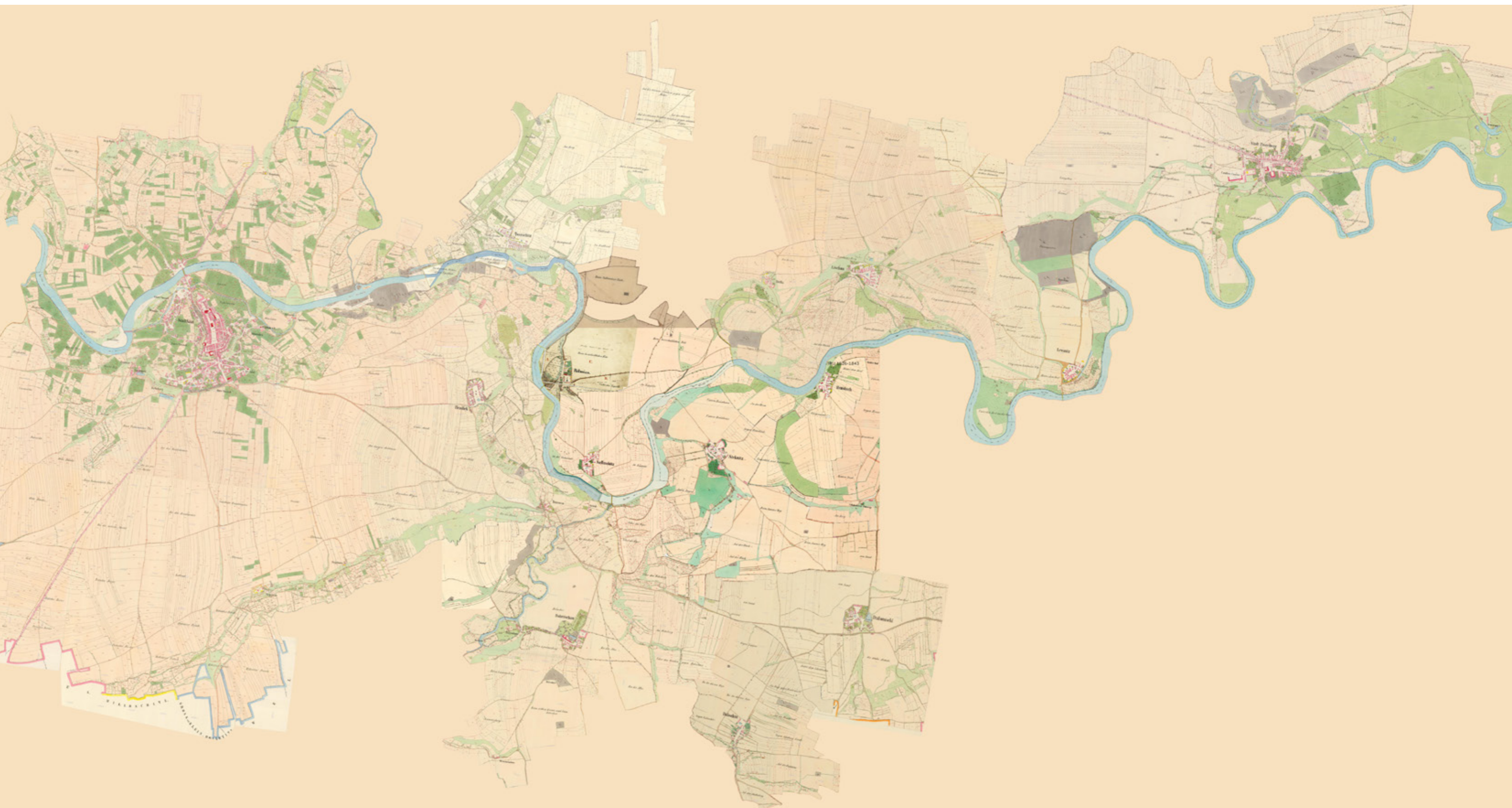
V poslední části jsou uvedeny další analýzy přírodních podmínek řešené lokality. Další neméně důležitou otázkou je vztah k řece. V současnosti jsou její břehy na většině míst zarostlé nálety a je tak omezen kontakt mezi pěšákem a Ohří. Řeka je přínosem, ale současně i bariérou, kterou lze překonat jen na pár místech.

Rovněž tudy prochází nadregionální cyklotrasa číslo 6, nesoucí oficiální název „Ohře“ (neboť je vedena převážně podél tohoto toku). Od Litoměřic (soutok Labe a Ohře) přes Louny, řešenou lokalitu, až do Slapan u Chebu, pak pokračuje za hranice do Německa na Valdštejnovu cyklostezku/Wallenstein-Radweg v Bavorsku.

Zdejší krajina je dále protkána minerálními prameny, drobnými kulturními zastaveními (křížky, kapličky a zámky...) které jsou však ve špatném stavu (neudržované, nejednotné, mnoho zámečků je veřejnosti nepřístupných)...krajina částečně pozapomenutá.

HISTORICKÉ MAPY

císařské otisky [17] ↓

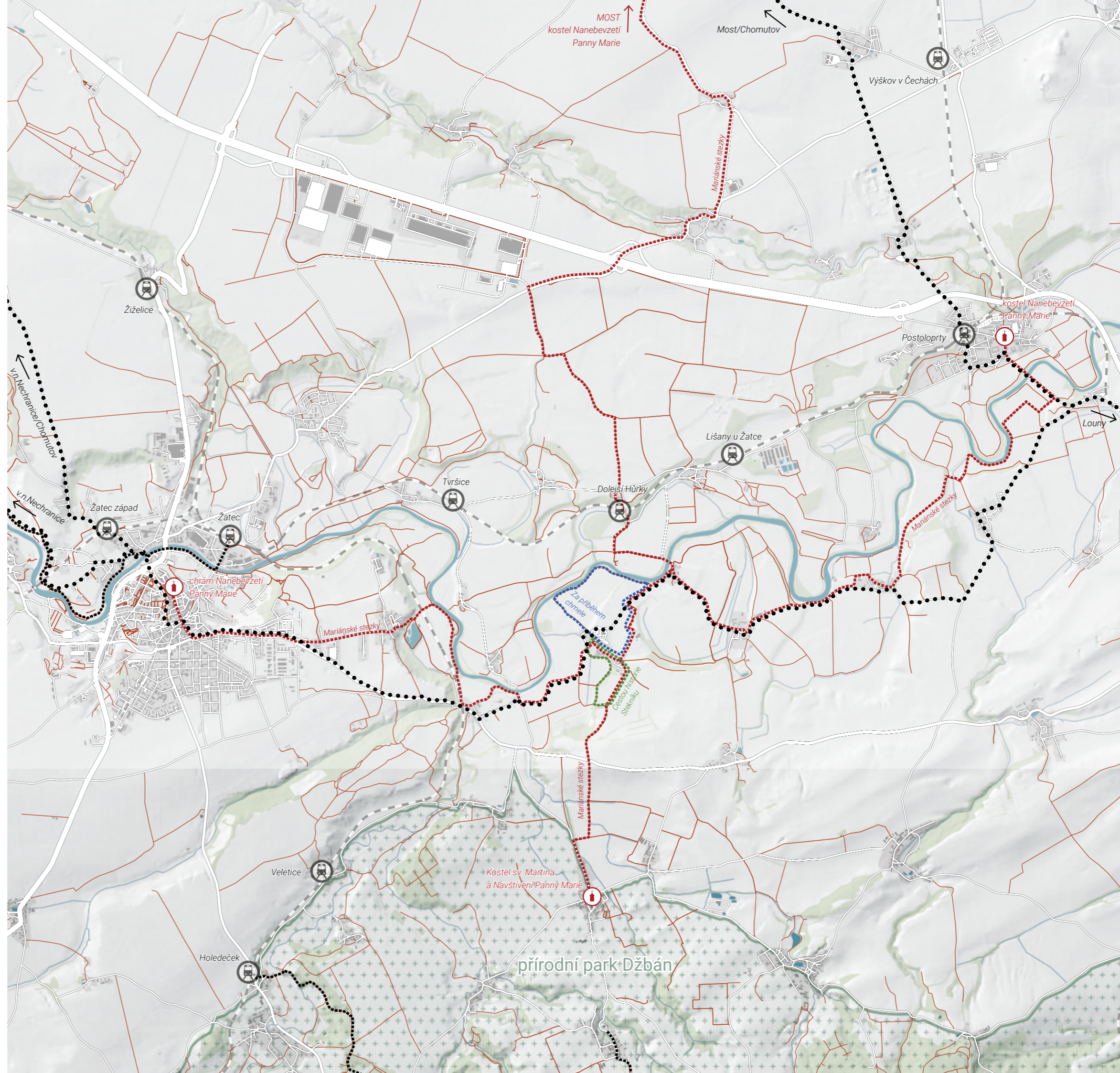
PĚŠÍ PROSTUPNOST

Pěší dostupnost lokality je relativně dobrá díky dochované cestní síti. Určitou bariéru tvoří řeka Ohře, a železniční trať. Turisticky atraktivní jsou stezky za příběhem chmele, cestou historie Stekníku a Mariánské stezky.

LEGENDA

- automobilová doprava
- - - železniční doprava
- pěší
- značené turistické stezky
- stezka Cestou historie Stekníku
- stezka Za příběhem chmele
- Mariánské stezky
- cyklotrasa
- 🚆 železniční zastávka
- 🏛️ kostel
- 🌳 přírodní park Džbán

0 — 1600 m 🕒

DOPRAVA

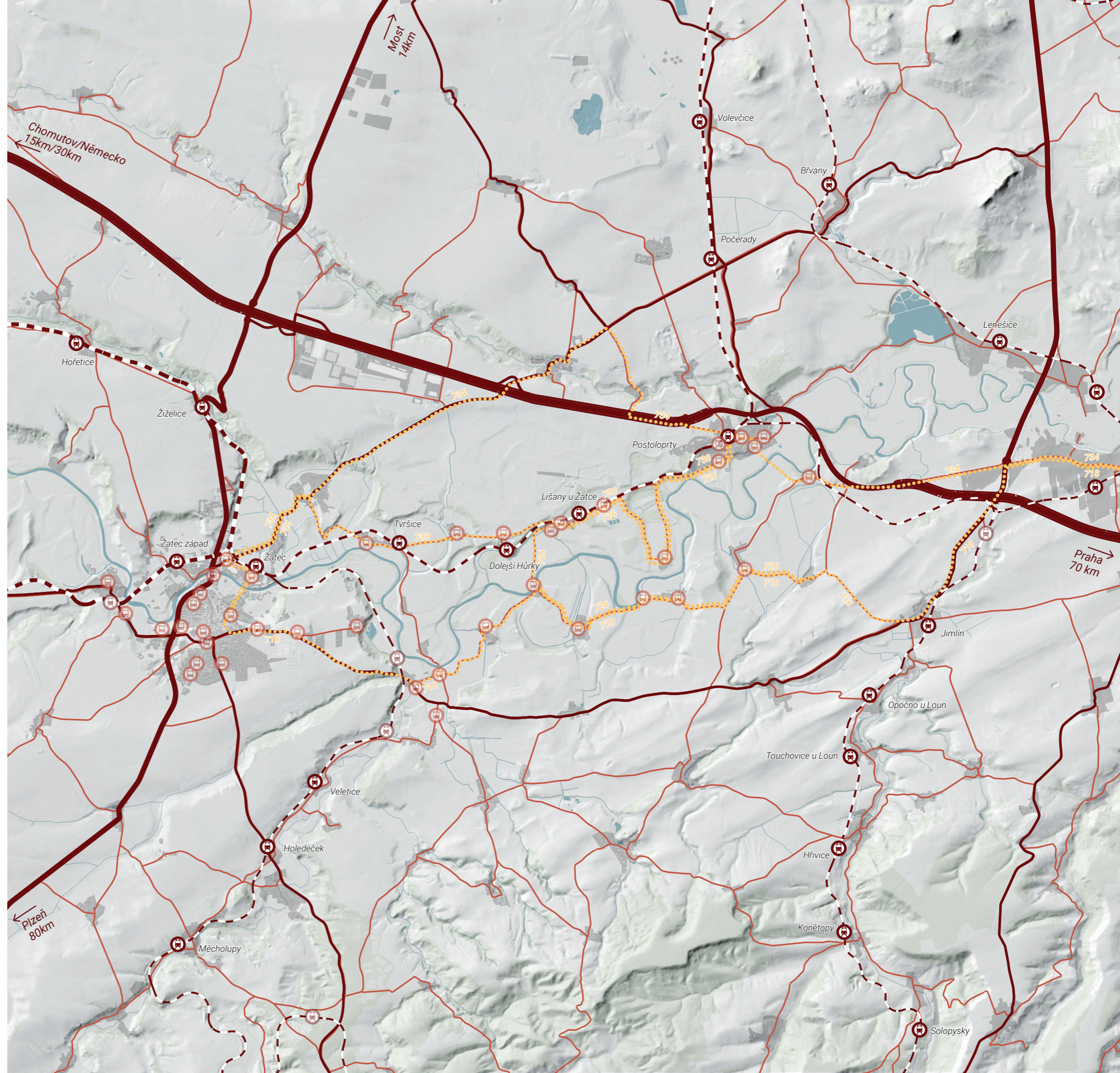
Území je dobře dopravně dostupné, Postoloprty leží na dálnici D7, Žatec leží na trati s dálkovou a regionální dopravou. Vlaky na trati Žatec Postoloprty mají Po – Pá interval zhruba 1 hodina (zkráceny na 0,5h ve vytiženějších časech, prodloužený na 2h v klidových dobách). O víkendu je interval vlaků po dvou hodinách. Trať ze Žatce směrem na Veletice a Holeděček je pouze s regionální dopravou a stanice v Trnovanech a Dobříčanech není v provozu

Územím na které se zaměřují, je obsluhované několika autobusovými linkami. Autobusová zastávka je téměř v každé malé obci kromě Rybňan a Zálužic.

LEGENDA

- dálnice D7 Praha - Chomutov - Německo
- silnice I. třídy
- silnice II. třídy
- silnice III. třídy
- železniční trať
- trasa autobus
- železniční zastávka
- železniční zastávka mimo provoz
- autobusová zastávka

0 1600 m

KULTURNÍ KRAJINA

Kříží se zde mariánské stezky mezi Žatcem a Postoloprty a mezi Mostem a Liběšicemi. Podél nich a i v okolních vesnicích a krajíně je řada zastavení u křížku, výklenkových kapliček a zámečků, ale i na nich je znát zub času. Zastavení podél Mariánských stezek nemají žádný jednotící charakter.

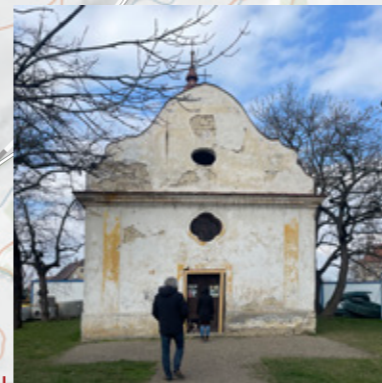
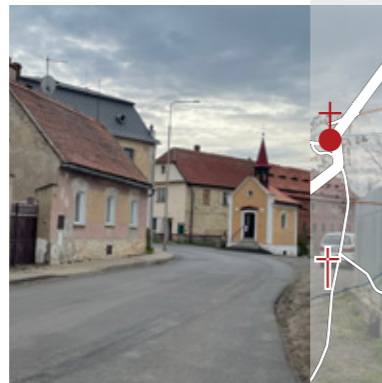
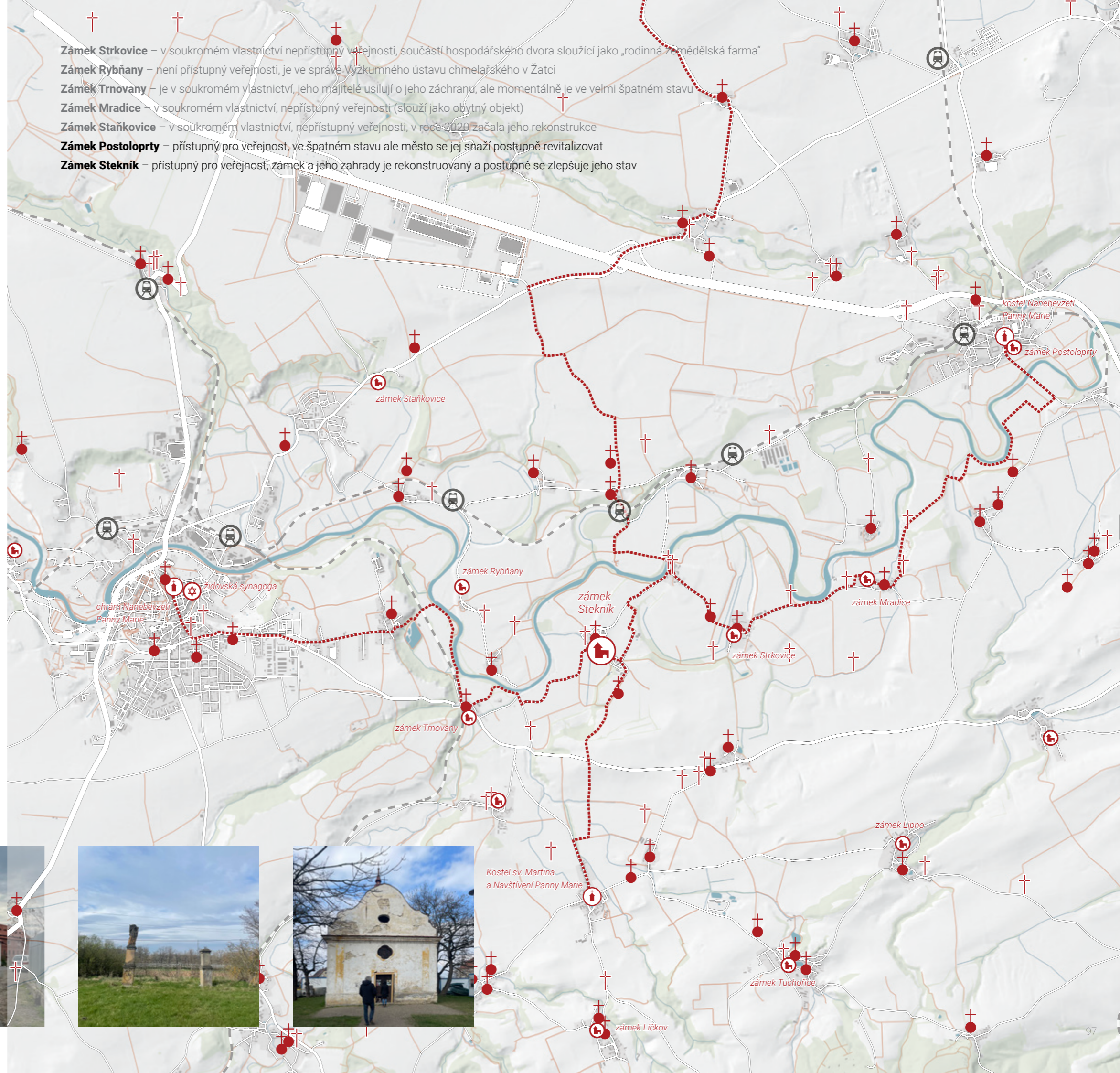
Řada zámečků jsou tak opět spíše připomínkou lepších časů. Dnešním lákadlem je zámek Stekník. Je ve správě Národního památkového ústavu a nabízí návštěvníkům prohlídkové okruhy zámku i jeho terasových zahrad.

LEGENDA

- automobilová doprava
- železniční doprava
- pěší
- Mariánské stezky
- zámek
- kaple
- kostel
- kříž
- židovská synagoga
- železniční zastávka

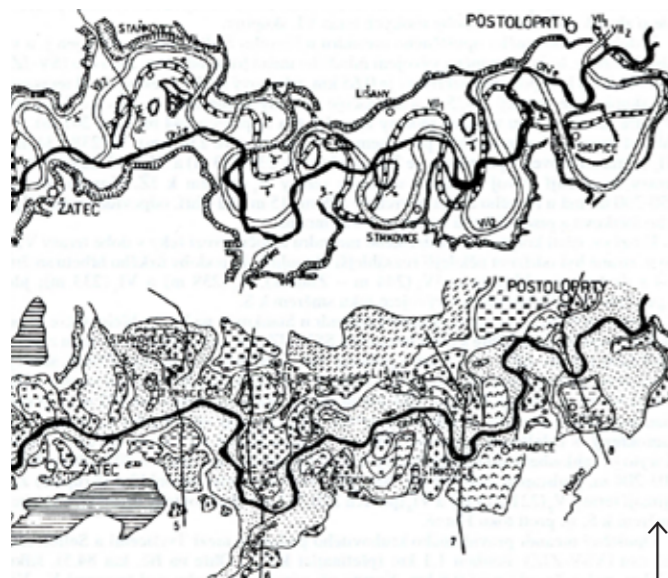
0 1600 m

- Zámek Strkovice** – v soukromém vlastnictví nepřístupný veřejnosti, součástí hospodářského dvora sloužící jako „rodinná zemědělská farma“
- Zámek Rybňany** – není přístupný veřejnosti, je ve správě Výzkumného ústavu chmelařského v Žatci
- Zámek Trnovany** – je v soukromém vlastnictví, jeho majitelé usilují o jeho záchranu, ale momentálně je ve velmi špatném stavu
- Zámek Mradice** – v soukromém vlastnictví, nepřístupný veřejnosti (slouží jako obytný objekt)
- Zámek Staňkovice** – v soukromém vlastnictví, nepřístupný veřejnosti, v roce 2020 začala jeho rekonstrukce
- Zámek Postoloprty** – přístupný pro veřejnost, ve špatném stavu ale město se jej snaží postupně revitalizovat
- Zámek Stekník** – přístupný pro veřejnost, zámek a jeho zahrady je rekonstruovaný a postupně se zlepšuje jeho stav

Kostel sv. Martina a Navštívení Panny Marie

VÝVOJ ŘÍČNÍ NIVY

rekonstrukce průběhu říčního koryta [23]

Vodní režim

Dnes na mnoha územích nivní půdy nejsou pod vlivem režimu řeky (díky vybudování protipovodňových opatření, které chrání zastavěnou část území) nicméně oblast v řešeném území je stále pravidelně zaplavována řekou Ohře jak je patrné z následujících map. V pěstitelské literatuře je uváděno, že pravidelné záplavy obohacují půdu o důležité živiny a to prospívá chmelu, jiní autoři zdůrazňují spíše vliv mikroklimatu a vzdušné vlhkosti pro rostliny, nicméně spojitost chmele a řeky je zřetelně důležitá.

← 1. vojenské mapování 1764-1767 [17]

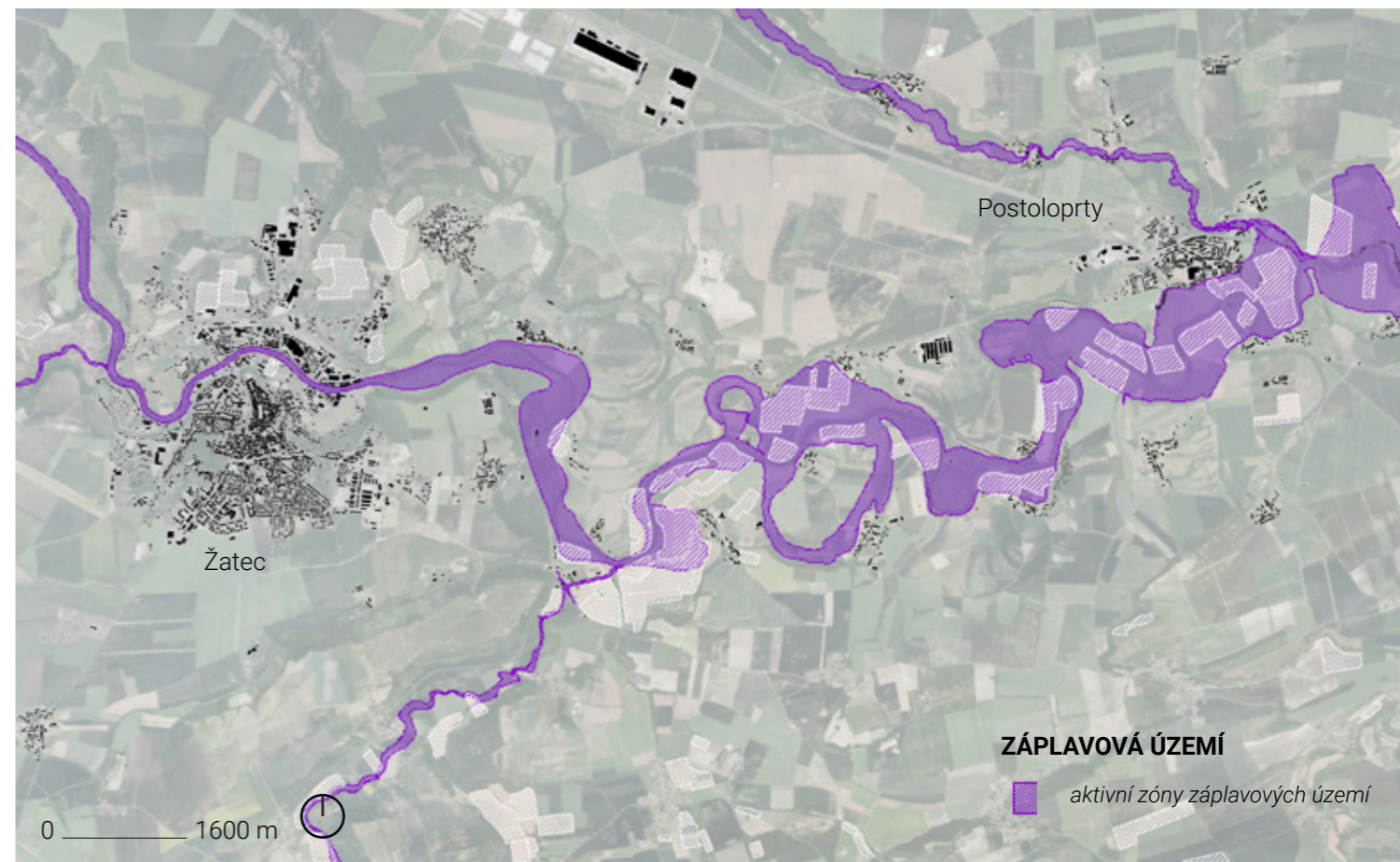
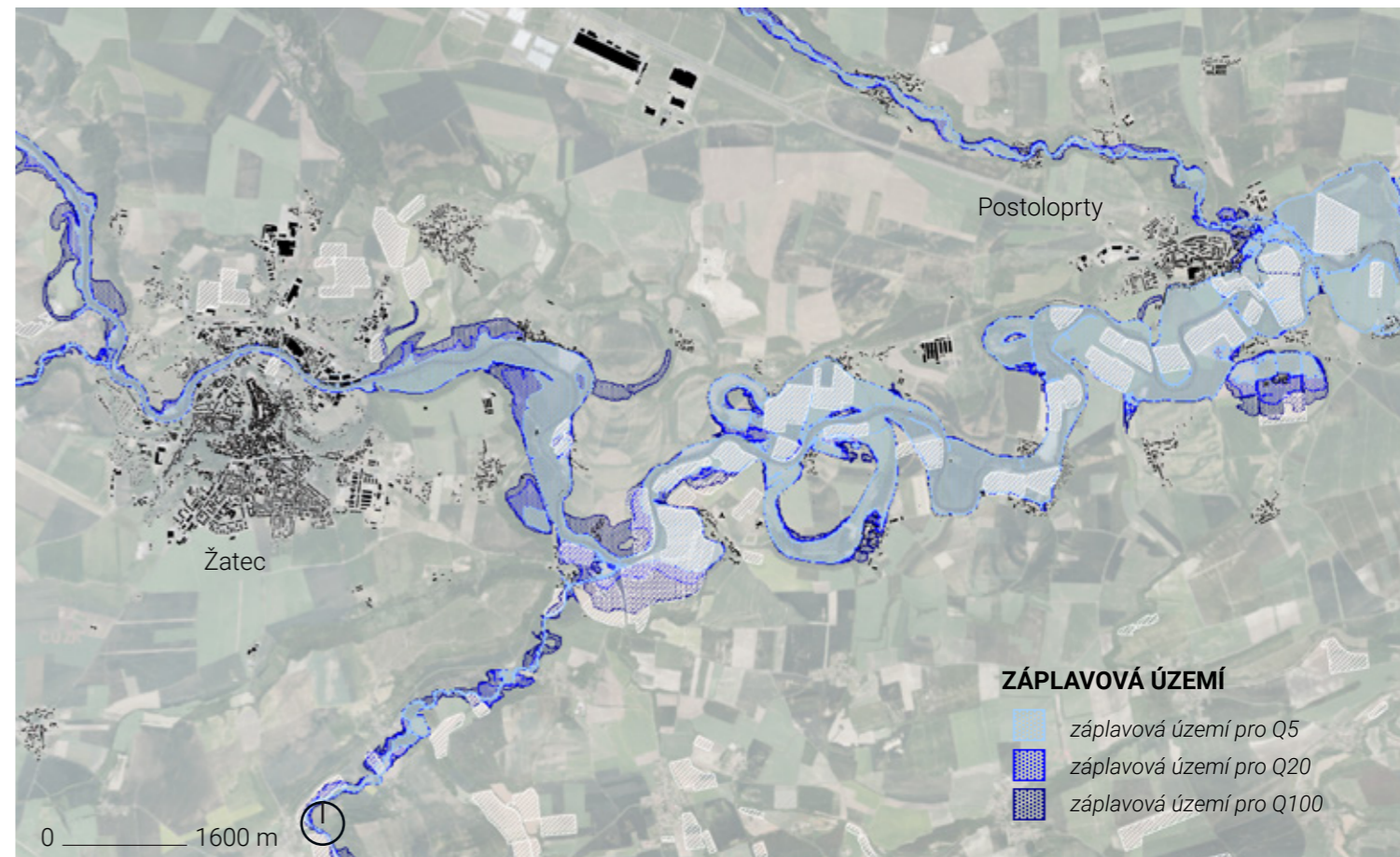

← 2. vojenské mapování 1842-1853 [17]

← 3. vojenské mapování 1869-1887 [17]

záplavová území [22] ↓

ANALÝZA ŘEKY

LEGENDA

- niva řeky - aktivní záplavová zóna
- rekonstruovaný fosilní meandr
- koryto řeky - vojenské mapování
- slepé rameno
- fragmenty lužního lesa
- chmelnice
- most
- zaniklý most
- historický brod
- jez

- 1 pramen "Za draguši"
- 2 prameniště u stekniku
- 3 vrt u rybníka
- 4 prameniště "pod Homolí"
- 5 vrt Tvršická kyselka

OCHRANA PŘÍRODY

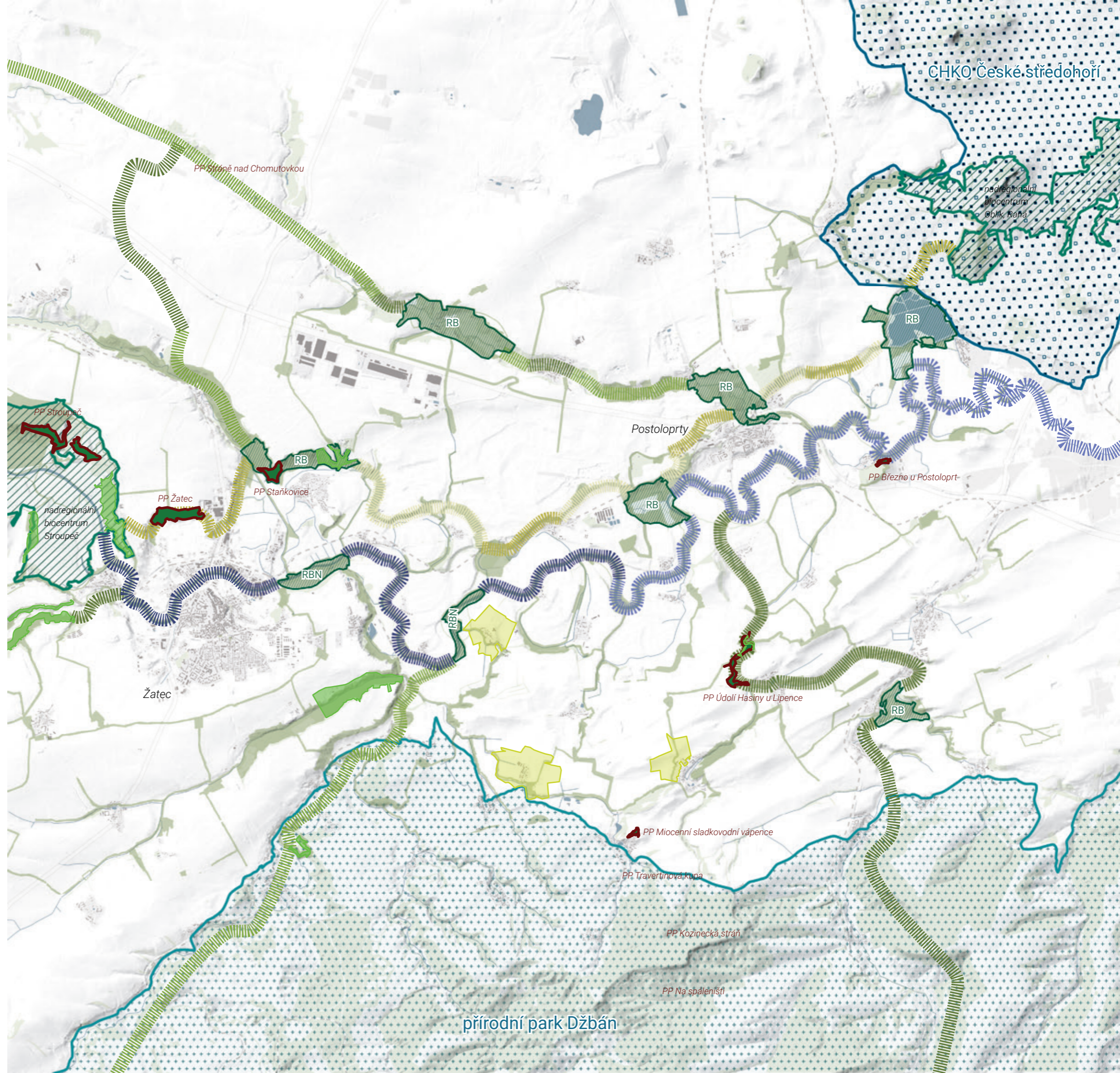
LEGENDA

- CHKO České středohoří
- přírodní park Džbán

ÚSES

- nadregionální biocentrum
- regionální biocentrum NÁVRH
- regionální biocentrum FUNKČNÍ
- nadregionální teplomilný doubravní biokoridor NÁVRH
- nadregionální mezofilní hájový biokoridor NÁVRH
- nadregionální nivní biokoridor NÁVRH
- nadregionální teplomilný doubravní biokoridor FUNKČNÍ
- nadregionální mezofilní hájový biokoridor FUNKČNÍ
- nadregionální nivní biokoridor FUNKČNÍ
- regionální biokoridor

- přírodní památka
- významný krajinný prvek registrovaný
- zvláště chráněná živočichové - sýček obecný

CHKO České středohoří

nadregionální biocentrum Obilná Bana

PP Stroupeč

PP Žatec

PP Staňkovice

Postoloprty

PP Březno u Postoloprty

nadregionální biocentrum Stroupeč

Žatec

PP Údolí Hasiny u Lipence

PP Miocenní sladkovodní vápence

PP Travertinová kupa

PP Kozinecká stráž

PP Na spáleníšti

přírodní park Džbán

ZÁVĚR

SWOT ANALÝZA

Krajina

Silné

- _Žatec + krajinná památková zóna chmelařská památka UNESCO
- _Zámek stekník
- _Chmelnice + kultura chmelařství
- _Charakteristická střešní krajina – mohutné podkroví k sušení chmele (panorama drobných vesnic z dálky)
- _Nadregionální cyklotrasa č.6 „Ohře“
- _Vazba na Německo (historická + fyzická dálnice D7)
- _Přítomnost Ohře

Slabé

- _Špatný stav a nejasná budoucnost historických staveb spojených s chmelařstvím
- _Pocit neutěšenosti, vykořenění, (vyvolaný opuštěnými statky a divokou vegetací)
- _Sociodemografie území (slabý lidský kapitál)
- _Nezdůrazněna místa s pohnutou historií

Příležitost

- _Uctění památky odsunu Němců – v bažantnici, kasárny,...?
- _Přilákání zahraničních turistů z Německa
- _Vnést do krajiny novou vrstvu drobné architektury
- _Pás bunkrů – zapojení do krajinné stezky formou
- _landartu
- _Možnost kulturních akcí v přírodě (land art festival, připomínkový pochod...)
- _Minerální prameny?

Hrozba

- _Odliv mladé generace
- _Odpor místních obyvatel k obnovování česko-německých vazeb

Knížecí dvůr Postoloprty

Silné

- _Sýpka – 300 let stará památka
- _Sýpka – zaklenuté reprezentativní sály
- _Sýpka – reprezentativní schodiště
- _Sýpka – objemné dvoustupňové podkroví
- _Sýpka – komponovaná fasáda
- _Sušárna – potenciální prostor pro výtah v případě konverze na občanskou vybavenost
- _Vstupní brány (logo Schwarzenbergů)
- _Velké venkovní prostory

Slabé

- _Limity stávajících konstrukcí
- _Omezené prostory v chlévech a stájích
- _Chybějící kosterní zeleň v areálu dvora (žádný stín)

Příležitost

- _Multifunkční prostory ve stodole
- _Reprezentativní funkce v sýpce
- _Muzeum zabývající se problematikou Sudet
- _Potenciál pro vznik interkulturního centra sloužící jak pro zlepšení vztahů s Němci, tak pro podporu místních komunit

Hrozba

- _Špatný stav některých budov (zhroucené střechy) rychlé chátrání dvora
- _Odpor místních obyvatel k obnovování česko-německých vazeb

Blížil se večer a polní cesta, v mapě značená zeleně s názvem Mariánská stezka, se stočila k rozcestí Skupice/Postoloprty. Monotónní ticho přerušil zvuk hudby a veselí. Vyděšena náhlou změnou jsem se otočila na sestru.

„Co to je?“

„Nevím, nemá teď někdo svatbu tam na statku.“

Překvapeny kam až se zvuky donesou, obešly jsme kaluž a pokračovaly v cestě.

... a došla jsem až do Postoloprty.

ZDROJE

LITERATURA

[13] Kalckhoff, Andreas, a Otokar Löbl. Versöhnung durch Wahrheit – Der „Fall Postelberg“ und seine Bewältigung 1945–2010. Stuttgart: Heimatkreis Saaz, 2013. ISBN 978-3-00-038697-8.

[19] Holub, Bohumil. Piva džbán bude dán, až bude chmel očesán: Historie pěstování chmele v Čechách. Žatec: Chmelařské muzeum, 2006. ISBN 978-80-903678-2-5.

WEB

[1] "Dejiny." Saaz.info [online]. Dostupné z: <https://saaz.info/index.php/cest/dejiny/>. [cit. 2024-08-25]

[2] "Historie opevnění." Ropiky.net [online]. Dostupné z: https://www.ropiky.net/clanky_list.php?id=1121115423.

[3] "Sudety 1938 - pohledem důstojníků německé armády." Ropiky.net [online]. Dostupné z: https://www.ropiky.net/clanky_item.php?id=1379020515.

[4] "Lehké opevnění vzor 37." Fortifikace.net [online]. Dostupné z: <https://www.fortifikace.net/>.

[5] "Konrád Henlein a SdP." Historie Sudet [online]. Dostupné z: <https://www.sudetensite.cz/>.

[6] "Mnichovská dohoda 1938." Dejepis.cz [online]. Dostupné z: <https://www.dejepis.cz/texty/mnichovska-dohoda/>.

[7] "Dějiny opevnění." Ropiky.net [online]. Dostupné z: <https://www.ropiky.net/>.

[8] "Výstavba lehkého opevnění v letech 1935–1938." Československé opevnění [online]. Dostupné z: <https://www.fortifikace.cz/>.

[9] "Opevnění a Mnichovská dohoda." Historie a vojenství [online]. Dostupné z: <https://historieavojenstvi.cz/>.

[10] Saaz.info. Demografická data o Postoloprtech. [online]. Dostupné z: <https://saaz.info/index.php/2008/03/03/4571/>. [cit. 2024-08-25].

[11] Heimatkreis Saaz. Historické změny po Mnichovské dohodě. [online]. Dostupné z: <https://heimatkreis-saaz.de/>. [cit. 2024-08-25].

[12] Paměť národa. Masakru v Postoloprtech unikl díky českému sousedovi: Příběh Kurta Kempeho. [online]. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/stalo-se/masakru-v-postoloprtech-unikl-diky-ceskemu-sousedovi-pribeh-kurta-kempeho>. [cit. 2024-08-25].

[14] Postoloprty. Zapomnický památník-terezin.cz [online]. Dostupné z: <https://zapomnický.pamatník-terezin.cz/index.php/tabory/tabory/85-postoloprty>. [cit. 2024-08-25].

[15] Historie města Postoloprty." Oficiální stránky města Postoloprty [online]. Dostupné z: <https://m.postoloprty.cz/historie-mesta/ms-1056>. [cit. 2024-08-25]

[16] "Postoloprty – počet obyvatel." ObyvateleČeska.cz [online]. Dostupné z: <https://obyvateleceska.cz/louny/postoloprty/566624>. [cit. 2024-08-25].

[17] "Oficiální stránky města Postoloprty." Postoloprty.cz [online]. Dostupné z: <https://www.postoloprty.cz/>. [cit. 2024-08-25].

[18] "Zákon č. 97/1996 Sb., o ochraně chmele." Podnikatel.cz [online]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-o-ochrane-chmele/>. [cit. 2024-08-25].

[21] "Mapový portál VÚMOP" Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy [online]. Dostupné z: <https://mapy.vumop.cz/>. [cit. 2024-08-25]

[22] "Mapový portál NPÚ – NPÚ.maps.arcgis.com." Národní památkový ústav [online]. Dostupné z: <https://npu.maps.arcgis.com/home/item.html?id=329125f13b3f4ee0a7c4c300ae3382c4>. [cit. 2024-08-25].

[20] Chmelařské muzeum Žatec (návštěva)

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

[1] "Postoloprty – Pohled na město, cca 1903." Sběrka pohlednic [online]. Dostupné z: <https://pohlednice.sbiram.cz/34-lounsko--postoloprty--postelberg--pohled-na-mesto--cca-1903/>. [cit. 2024-08-25].

[2] "Postoloprty – historické fotografie." Fotohistorie.cz [online]. Dostupné z: <https://www.fotohistorie.cz/Ustecky/Louny/Postoloprty/Default.aspx>. [cit. 2024-08-25].

[3] "Žatec – historické fotografie." Fotohistorie.cz [online]. Dostupné z: <https://www.fotohistorie.cz/Ustecky/Louny/Zatec/Default.aspx>. [cit. 2024-08-25].

[4] "Stekník – historické fotografie." Fotohistorie.cz [online]. Dostupné z: <https://www.fotohistorie.cz/Ustecky/Louny/Steknik/Default.aspx>. [cit. 2024-08-25].

[5] "Postoloprty – Celkový pohled na město, cca 1900." Sběrka pohlednic [online]. Dostupné z: <https://pohlednice.sbiram.cz/34-lounsko--postoloprty--celkovy-pohled-na-mesto--cca-1900/>. [cit. 2024-08-25].

[6] "Postoloprty – Historické fotografie." Hrady, zříceniny, tvrze [online]. Dostupné z: https://www.hrady-zriceniny.cz/s-venuto_5.htm. [cit. 2024-08-25].

[7] "Zámek Stekník – Louny, Žatec." Aukro.cz [online]. Dostupné z: <https://aukro.cz/zamek-steknik-louny-zatec-6976246860>. [cit. 2024-08-25].

[8] "Žatec – Historické fotografie." Hrady, zříceniny, tvrze [online]. Dostupné z: https://www.hrady-zriceniny.cz/s_zatec.htm. [cit. 2024-08-25].

[9] "Postoloprty – Celkový pohled na město, cca 1900." Sběrka pohlednic [online]. Dostupné z: <https://pohlednice.sbiram.cz/34-lounsko--postoloprty--celkovy-pohled-na-mesto--cca-1900/>. [cit. 2024-08-25].

[10] "Němci v Československu." Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bmci_v_%C4%8Ceskoslovensku. [cit. 2024-08-25].

[11] 11 "Interaktivní mapa opevnění Československa." Mapa.opevneni.cz [online]. Dostupné z: <https://mapa.opevneni.cz/?n=48.931465&e=17.892468&r=1a955000010&z=7&m=t&l=cz>. [cit. 2024-08-25].

[12] "Postoloprtská kasárna jsou zbourána, nikdo neměl námitky." Aktuálně.cz [online]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/postoloprtska-kasarna-je-zbourana-nikdo-nemel-namitky/r0f19e8f60faf11e7a8d6002590604f2e/vnahledy/>. [cit. 2024-08-25].

[13] "Jak se odsunovali Němci z Československa: Příběhy dvacátého století." iRozhlas.cz [online]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/pribehy-dvacateho-stoleti-historie-odsun-nemcu-nemci_2401281712_elev. [cit. 2024-08-25].

[14] "Postoloprty, Louny, kasárna kavalérie, vojáci, cca 1908." Aukro.cz [online]. Dostupné z: <https://aukro.cz/postoloprty-louny-kasarna-kavalerie-vojaci-cca-1908-6983387006>. [cit. 2024-08-25].

[15] "Postoloprty, Louny, vojsko, vojáci." Aukro.cz [online]. Dostupné z: <https://aukro.cz/postoloprty-louny-vojsko-vojaci-7066620658>. [cit. 2024-08-25].

[16] "Postoloprty, kasárna, dragouni, Louny, Žatec." Aukro.cz [online]. Dostupné z: <https://aukro.cz/postoloprty-kasarna-dragouni-louny-zatec-7005740077>. [cit. 2024-08-25].

[17] "Geoportál ČÚZK – Úvodní stránka." Geoportal.cuzk.cz [online]. Dostupné z: [https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(kce5it0gmcosxsjfi5uio-5vy\)\)/Default.aspx?head_tab=sekce-00-gp&mode=TextMeta&text=uvod_uvod&menu=01&news=yes&UvodniStrana=yes](https://geoportal.cuzk.cz/(S(kce5it0gmcosxsjfi5uio-5vy))/Default.aspx?head_tab=sekce-00-gp&mode=TextMeta&text=uvod_uvod&menu=01&news=yes&UvodniStrana=yes). [cit. 2024-08-25].

[18] "Známky vydavatelů pohlednic." Muzeum Žatec [online]. Dostupné z: <https://www.muzeumzatec.cz/15-znamky-vydavatelu-pohlednic.html>. [cit. 2024-08-25].

[19] Holub, Bohumil. Piva džbán bude dán, až bude chmel očesán: Historie pěstování chmele v Čechách. Žatec: Chmelařské muzeum, 2006. ISBN 978-80-903678-2-5.

[20] "Fotogalerie Chmeldaša." Rajče.net [online]. Dostupné z: <https://chmeldasa.rajce.idnes.cz/>. [cit. 2024-08-25].

[20] "Chmelfest v žateckém pivovaru 2022." Chmelařský institut Žatec [online]. Dostupné z: <http://www.chizatec.cz/chmelfest-v-zateckem-pivovaru-2022/?arc=1630>. [cit. 2024-08-25]

[22] "Hydroekologický informační systém VÚV TGM." Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka [online]. Dostupné z: <https://heis.vuv.cz/>. [cit. 2024-08-25].

[23] "Geomorfologická analýza a vývoj údolních meandrů Ohře v Mostecké pánvi." Sborník České geografické společnosti [online]. 1994, roč. 99, č. 4, s. 234–247. ISSN 1210-115X. Dostupné z: chrome-extension://efaidnbmninnibpcajpcgclclefindmkaj/https://geografie.cz/media/pdf/issues/geo_1994_4.pdf [cit. 2024-08-25].

